

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1203515/5

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובע: ירון ארמוזה (ע"י ב"כ עו"ד יורם אבירם)

נגד

הנתבעת: יפעת ארמוזה (ע"י ב"כ עו"ד אלי שרביט)

הנדון: מה התוקף של הסכם שלא אושר, ככל ונהגו הצדדים לפיו.

פסק דין

בפנינו תביעה רכושית של התובע לפירוק השיתוף בבית ופינוי הנתבעת. כן בפנינו תביעת התובעת לביטול הסכם ממון.

הצדדים גרושים מיום ח' בסיון תש"פ (31.5.20).

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ו בסיון תש"פ (18.6.20):

בפנינו בקשת התובע למכירת דירת המגורים ופינוי הנתבעת מהבית.

נשמעה עמדת שני הצדדים.

בית הדין מחליט לקבוע דיון בבקשה, שיהיה אף דיון הוכחות. יתכן ואף סיכומי הצדדים יושמעו בעל פה בסיומו של הדיון (בהתאם לתקנות הדיון), ויהיו שני הצדדים ערוכים אף לכך.

לדיון זה יוקצבו שעתיים לפחות.

זו מהות הדיון הקודם שהתקיים. ואכן הושמעו בעל פה סיכומי שני הצדדים בסיומו של דיון ההוכחות, כרשום בפרוטוקול הדיון מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21).

ובכן, טרם מתן החלטה, נזכיר תחילה את השתלשלות העניינים בתיק ותיאור הליכים קודמים, תוך ציטוטים מהחלטות קודמות רלוונטיות הנוגעות לחלוקת הרכוש.

תיאור הליכים קודמים והחלטות רלוונטיות שנתנו בתיקים

ראשית, נזכיר מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בטבת תש"פ (6.1.20):

בנוסף, כבר עתה נוכל לקבוע בפן העקרוני, כי ככל שהסכם הממון שנחתם בין הצדדים טרם הנישואין אושר בידי נוטריון, אזי הוא בתוקף (כאמור בסעיף 2 (ג) לחוק יחסי ממון), ועקרונית, הוא גובר על כל מחשבה או פסיקה עקרונית לשיתוף ספציפי בדירה הרשומה על שם הבעל או על שם האישה, אם נרכשה לפני הנישואין ע"י בעל הזכויות בנכס.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ז באייר תש"פ (21.5.20):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפנינו בקשת התובע למתן החלטה בבקשתו כאשר למכירת הבית הרשום על שמו והשייך לו לטענתו.

התקבלה תגובת המשיבה.

ברם, נזכיר מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בטבת תש"פ (6.1.20):

"בנוסף, כבר עתה נוכל לקבוע בפן העקרוני, כי ככל שהסכם הממון שנחתם בין הצדדים טרם הנישואין אושר בידי נוטריון, אזי הוא בתוקף (כאמור בסעיף 2 (ג) לחוק יחסי ממון), ועקרונית, הוא גובר על כל מחשבה או פסיקה עקרונית לשיתוף ספציפי בדירה הרשומה על שם הבעל או על שם האישה, אם נרכשה לפני הנישואין ע"י בעל הזכויות בנכס".

ובית הדין עומד על האמור.

משכך, תוגש תגובת המשיבה המיוחסת אף לכך, וזאת בתוך 7 ימים נוספים מהיום.

לאור תגובתה, בית הדין ישקול החלטתו כאשר למכירת הבית הרשום ע"ש התובע.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ג' בתשרי תשפ"א (21.9.20):

בפנינו בקשת המבקש.

קבוע מועד דיון בתיק.

בהמשך להחלטת בית הדין מיום כ"ו בסיון תש"פ (18.6.20), יובהר כי למבקש תישמר הזכות לתביעת דמי שימוש בגין שימושה של המשיבה בדירה, כמקובל.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ה בתשרי תשפ"א (13.10.20):

בפנינו תגובת המשיבה בהתאם להחלטת בית הדין מיום ג' בתשרי תשפ"א (21.9.20).

בית הדין ידון בבקשה למכירת הדירה בכינוס, בדיון הקבוע בתיק ליום ח' בכסלו תשפ"א (24.11.20).

במידה והדיון יתבטל לאור בקשה מאת המשיבה או מכל סיבה התלויה בה, בית הדין ישקול להוציא החלטה אופרטיבית בבקשת המבקש הנ"ל עוד טרם הדיון, לאור תגובת המשיבה שהתקבלה ועמדת שני הצדדים שכבר נשמעה.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20):

כיום, טוען בא כוח התובע: יש לי הצעה. צד ג' רוצה לרכוש את הבית ב-6.3 מיליון ש"ח וזה סך טוב והאישה תוכל לגור בבית עוד חצי שנה. הנתבעת טוענת שהנכס משותף, זה בניגוד להסכם ממון והטאבו, אז הצעתי שיימכר הנכס, ואף שלא מגיע לה חצי, יישמר החצי בנאמנות, ואם מגיע לה משהו מכך, היא תקבל. גם במסעדה הוא הפסיד. האישה גרה בבית עם גבר זר. יש משכנתא שלא משולמת, סך 890 אלף ש"ח והבנק יגיע, ויש עוד חובות של המסעדה. לאישה יש דירה בבעלותה בפ'. זה הסכם ממון, שהדירה נשארת שלה. כך שהיא לא יוצאת לרחוב. לפי חוק המקרקעין כל צד יכול לבקש את פירוק השיתוף.

מגיב בא כוח הנתבעת: יש לדון בכל הדברים, ולא נקודתיים. זה לא נכס חיצוני. האישה תרמה לאורך השנים ובכספים בכל הקשור לדירה בנ', היא אף

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מכרה נכס שלהם לטובת כספים שנטל האיש מאמו, וזה דבר מה לגבי שיתוף בנכס חיצוני. הוא נרכש שנתיים לאחר הנישואין. האיש בחר לרשום את הנכס על שמו. הנכס בתל אביב נרכש שנים לאחר שהיו נשואים, ונמכר, 1.4 מיליון הלך לחוב האם, וכן האישה נטלה משכנתא. והעבירו כספים לאימו של התובע. המסעדה הייתה על שם האישה. כל עניין הרישום נעשה משיקולי מס, לאיש מעבדת שיניים ונכסים. גם הדירה בפ', הם גרו בה, כל דמי השכירות נלקחו על ידי הבעל, ושולמו למטרות שהוא בחר. השיתוף היה מלא לאורך השנים. הבוקר הגשנו תביעה רכושית לביטול הסכם הממון. האישה גרה שם עם שני הילדים, היא לא גרה שם עם אדם זר. היא לא תעז להכניס לשם גבר זר. כי זה לא הבית רק שלה. גם הקטינים בבית, הם בגילאי 17, 7. החיים שלהם שם וחיי החברה שלהם שם. הנתבע קנה חתול ב-2000 ש"ח וטיפולי שיער במאות אלפי ש"ח. הולך לבקר אצל הנוצרים. יש חשבון משותף שהאיש עושה כבשלו. האישה רוצה לרכוש את הנכס. יש לה אפשרות לכך. הבית בפ' שווה מיליון ש"ח, נוכל למכור את הנכס ההוא ולשלם את חלקה של האישה. ביקשנו אקטואר, היא תקבל איזון, ובכך תשלם את חלקה. הצעה של הצד השני לא מקובלת עלי.

מקריא בא כוח התובע סעיפים מהסכם הממון כרשום בפרוטוקול.

ואכן, לצדדים הסכם ממון מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004), לפי סעיף 5 לו, הזכויות של התובע בהווה ובעתיד לא יאוזנו. ובסעיף 5 ג נרשם כי חצי הזכויות בדירה בה' הם שלו (חצי היה של גרושתו, כפי הסבר בא כוח התובע). ובסעיף 7 ב נרשם כי התמורה ממכירת הנכסים, תהיה כנכס שאין לאזן את שוויו, ואף נכס שנרכש מכך לא יאוזן.

מוסיף בא כוח הנתבע: הנכס בנ' נרכש מהנכס בה' שנמכר, ונרכש המגרש בנ' עם זכויות הבניה, והוא לקח משכנתא 1.2 מיליון לצורך הבניה, ונשארו 900 אלף ש"ח לשלם. יתרת הכספים לבנית הנכס, המשפחה שלו נתנה לו בסכומים גבוהים. האישה שמרה על הנכס שלה. היה חוב עליו. היום בבוקר הוגשה תביעה, לא ראינו אותה, וכל תכליתה שלא בתום לב שימוש ברעה להליך משפטי, תביעה לביטול הסכם ממון, והתביעה שלנו הוגשה לבית הדין לפני למעלה משנה, ויכל לתבוע זאת לפני למעלה משנה. התביעה החדשה לא צריכה בכלל להיות נידונה. היא רוצה לשבת בבית שלו כך עד 120. הבן זוג שלה נכנס לבית שם וישן שם. זו עזות מצח להנציח את המצב הזה. האישה יכולה להפקיד את 6.3 מיליון ש"ח ותזכה בה. אחי התובע נמצא בחוץ. לא הגשנו בקשה להעיד אותו. אבקש לדון רק בתביעה של היום.

בית הדין הודיע שלא יקבל אותו לדיון, שהרי נקבע דיון להוכחות, ועל פי תקנות הדיון יש צורך בבקשה להעידו. זאת מלבד העובדה שהוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה של התובע, ובית הדין לא נוהג להעיד עדים קרובים מדרגה ראשונה מטעמים ידועים.

מבקש בא כוח התובע לחקור את הנתבעת.

מגיב בא כוח הנתבעת: הסכם הממון לא אושר בבית המשפט, כפי האמור בסעיף 17 לו. יש לנו מסמכים של האח שהוא כתב שהתובע גנב את האמא.

מגיב בא כוח התובע: ההסכם אושר נוטריוני.

מגיב בא כוח הנתבעת: היה צריך אישור בית המשפט. ההסכם נחתם כשהיא בהריון לפני נישואין. בית הדין לא היה נותן לכך לקרות. יום לפני הנישואין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

חוקר ב"כ נתבעת את התובע, ואלו תשובותיו לו: הסכם הממון הוכן ע"י משרד שוקי קרמר, הוא הכין את ההסכם. האישה לקחה לבדוק אצל עו"ד אצלה, לא יודע למי היא נתנה. בסעיף 17 להסכם הממון רשום שההסכם יאושר בבית משפט, וזה לא קרה. זה נחתם אצל נוטריון. האישה הייתה בחודש ששי באישור ההסכם, זה היה חודשים שלשה לפני הנישואין. הדירה ברחוב ה' הייתה שלי ושל גרושתי, נמכרה ב 2.6 מיליון, וחלקי היה 1.3 מיליון. יכול להביא חוזה מכירה. האישה לא הביאה שקל אחד לבית בני. הבית ברחוב ה' נמכר קצת אחרי הנישואין, והמגרש נרכש בשנת 05. הכסף היה בבנק. יש מסמך ניתן להביא אותו. ראיתי פרסום על נכס בני, את הבית בניתי ע"י קבלן, חלק לקחתי משכנתא 1.2 ש"ח, היא על שמי ואני שילמתי. לקחתי גם כספים מהחשבון של אמא שלי לבניה. כדי שלא אקח משכנתא. זה היה כסף של אבא שלי. לאחר שאבא שלי נפטר, האמא לא תבעה רק אישורו הסכם בבית משפט שאני מוותר על ירושה עתידית. החזרתי לאמא שלי מיליון ש"ח. מכרתי את הדירה שלי בתל אביב לאחר הנישואין, יש אסמכתא. לקחנו הלוואה משכנתא לטובת המסעדה ולא לאמא שלי. שילמתי לאמי מכסף אחר. המשכנתא חתומה על ידי והיא אף חתמה, וזה רשום על שמי, לא זוכר מי היו הערבים. הבית ברחוב ה' של הנתבעת. על שמה. יש שם שוכר. אני מנהל את השכירות, שילמתי משכנתא מהחשבון שלי ודמי השכירות הלכו למשכנתא וללא שימוש פרטי. הבית בתל אביב לא נרשם על שם האישה כי זה כסף מאבא שלי שלקחתי והוא ביקש שזה יהיה על שמי. אנו גרים בני' כ 10 שנים, אולי קצת פחות, שמה נולד לנו ילד אחד, הילדים לומדים בבית ספר במו', עזבתי שם לפני שנה וחצי, עד אז גרתי שם, לא בחדרים נפרדים, המשכנתא הראשונה לא היה יחד, גם השנייה לא יחד. יש לנו חשבון משותף, היא ביקשה להיכנס לשם, ועשיתי טעות.

מציג בא כוח התובע תמונות של טיולים משותפים של הצדדים ומסיבות. וכן הודעות ששלח הבעל לאישה.

מגיב התובע: היו חיים יחד. הכל פייק. אך גיליתי שהיא בוגדת בי והכל היה שחור.

ומוסיף ומגיב: אני הייתי בקשר עם מפקח הבניה.

בית הדין דחה את התנגדות בא כוח התובע להגשת מסמך בחקירה והצגתו לתגובת התובע.

מגיב בא כוח הנתבעת מסמכים שהקבלן היה בקשר עם האישה.

מגיב הנתבע: אין לי מה להגיד, לא יודע מה זה.

וממשיך ומגיב: שרביט היה האדריכל, הוא נתן לאישה כבוד ולכן רשם אותה.

מציג בא כוח הנתבעת מכתב שרשמה אם התובע שהיא בוכה ושהנתבע לא מבקש סליחה, ובקשה להעביר לחשבון בנק שלה 320 אלף ש"ח.

מגיב הנתבע: הכסף עדיין בערבות, והיא נותרה. היא לא קבלה את הכסף. את הכסף מהדירה בת"א העברתי לה.

בשלב זה מצהיר בא כוח הנתבעת כי אין לו שאלות יותר.

טוען בא כוח הנתבע כי יש לו את דפי הבנק וההסכם של התובע עם בני משפחתו. הובהר כי הוא יוכל לצרפם במסגרת הסיכומים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לפנים משורת הדין (אין זאת בתקנות הדיון), בית הדין איפשר חקירה חוזרת של התובע ע"י בא כוחו בשאלה אחת. מציג לו בא כוחו מסמכים, והנתבע מודה שאלו הם המסמכים.

לאחר הפסקה קצרה בדיון, טוען בא כוח התובע: יש להחליט טרם המשך הליך האם התביעה החדשה שהוגשה הבוקר תימחק על הסף בשל ניסיון להעביר ראיות וטענות שלא בא זכרם עד כה, או שיאוחד הדיון בשתי התביעות, אך הדירה תימכר בהתאם להצעה שהבאנו. אם אחקור על תביעה אחת, ואסכם לקראת פסק דין, ואם בתביעה החדשה יהיו תוצאות אחרות, לא אוכל להתמודד אתה כרגע. זו פגיעה בזכות הדיונית הבסיסית שלי.

מגיב בא כוח התובעת: כל מה שנרשם בתביעה נאמר בהליך המשפטי, הכול ידוע. אני רוצה לדרון בתביעה שלי היום. לא חשבתי שהיא תדרון היום, אך אין בה חוסר תום לב. התובע רוצה למכור את הדירה, ולא נותרה ברירה אלא להגיש תביעה זו.

בא כוח התובע מצהיר שהוא לא חוקר בתביעה החדשה שלא ראה אותה עד כה.

חוקר בא כוח התובע את הנתבעת, ואלו תשובותיה לו: חתמתי על הסכם הממון, לא בפני נוטריון, אלא בפני שוקי קרמר. לא זוכרת שהיה שם נוטריון בחתימה. החתימה הייתה במשרד עו"ד, לא פניתי לעו"ד קרמר. כשנרשמנו לנישואין לא דברו על ההסכם. התייעצתי עם עו"ד יומיים לפני החתימה על ההסכם. בהסכם נרשם שהדירה בפ' נשאר שלי ושהמעבדה של התובע, וכן שהבית ברחוב ה' יישארו שלו. זה כתוב. הבית ברחוב ה' נמכר בפחות ממה שאמר התובע, לא הייתי שותפה למכירת הדירה הזו, נרכשה אדמה בנ' בשנת 05, הייתי שותפה, הנכס רשום על שם התובע בלבד, ידעתי שהנכס נרשם על שמו, הוא אמר לי שהכול של שנינו. אמר שזה לצרכי מס על שמו. ההסכם נחתם יום לפני הנישואין, והוא לא תקף. שכחתי מההסכם. הוא היה צריך לקחת אותי לבית משפט. ברכישת המגרש שכחתי שהיה הסכם ממון. לא נזכרתי בכך עד פגישת מהו"ת בבית הדין. לא התנהלנו לפי ההסכם, והחיים היו בשיתוף. הדירה בפ' היא שלי, זה רשום בכל הבקשות. היא שלי משנת 94. הכסף של רחוב ה' לא שלו, כי לא ידוע כמה קבלו שם ולאן הכסף הלך. כשנישאנו גרנו בפ', אם הינו ממשיכים יחד [...] לא עלה על הפרק שיתוף שלו בדירה זו. אני מכירה את הגבר [ט'], הוא נכנס לבית שלי. הוא לא ישן אתי כשהילדים שלי אתי. הגבר יודע מי התובע.

מציג בא כוח התובע תמונה של הנתבעת עם גבר בשם [ט'], מגיבה הנתבעת: זה מחוץ לבית ואז הילדים לא היו אתי בבית.

וממשיכה ומגיבה: המגרש בנ' עלה כמיליון מאתיים אלף ש"ח. זה לא היה כסף שלו. הנכס משותף לשנינו. היום אני קוראת כל מסמך. בעת חתימת ההסכם הייתי עיוורת מאהבה ובחודש שביעי להריון. לא שמרתי העתק הסכם ממון. הוא הביא זאת לפגישת מהו"ת.

שואל בא כוח התובע: האם בקשת שיחתום על הסכם ממון על הבית שלך?

חרף העובדה ששאלה זו נשאלה כמה פעמים את התובעת על ידי הצד השני ובית הדין, הנתבעת בחרה שלא להשיב לגופה לשאלה האם היא בקשה שהתובע יחתום על הסכם ממון על הבית שלה.

וממשיכה ומגיבה הנתבעת: הדירה בתל אביב נרכשה בקבוצת רכישה על ידי התובע, בסך 700 אלף ש"ח. בשנת 09, כבר הינו נשואים 5 שנים באחוזה, ולא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בקשתי שירשום את הנכס על שמי גם כן, לא חשבתי על כך בחיי הנישואין. לא היה צורך בכך כי הכול יחד. לא חתמתי על הסכם במכירה של הנכס, אך הייתי שותפה במשא ומתן למכירה. לא זוכרת מי היה הקונה. התובע טיפל במכירה. הנכס נמכר ב 1.4 מיליון אם אני לא טועה. זה הופקד לחשבון המשותף ועבר לאמא שלו. לא הודיתי מעולם לבעל כי אני בוגדת בו. אך הבעל בגד.

מקריא בא כוח התובע הודעות שאמרה התובעת סליחה.

התנגדות בא כוח הנתבע לא התקבלה.

ממשיכה ומשיבה הנתבעת: לא בקשתי מהבעל סליחה על שבגדתי.

טוען בא כוח התובע כי אין לו שאלות נוספות.

בית הדין מבקש הקראת סיכומים לקראת פסיקה בתביעה לפינוי הדירה.

מגיב בא כוח הנתבעת: יש לדון בתביעה השנייה שהגשנו. יש לי בעיה שיוצא פסק דין בפינוי הדירה טרם הדיון במכלול, גם בזכויות הצדדים.

בא כוח התובע מבקש לסכם היום. טוען שלא מדובר בתיק מורכב. מסכים להשלים בסיכומים גם לאחר התביעה של הצד השני, "אם הבית יימכר עתה לפי ההצעה שהצעת קודם".

מגיב בא כוח הנתבעת: ההצעה לא מקובלת עלי, כפי שאמרתי.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים בדיון שהתנהל היום ועיקר התנהלות הדיון.

וכך נרשם בסיומה של ההחלטה הנ"ל:

ובכן, מבחינת בית הדין, הייתה קיימת אפשרות כי לאחר הדיון היום היה מתחיל הליך כתיבת פסק הדין בתביעת התובע לפינוי הנתבעת מהדירה. זאת לאור התמשכות ההליך. ונזכיר שוב האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ו בסיון תש"פ (18.6.20):

בפנינו בקשת התובע למכירת דירת המגורים ופינוי הנתבעת מהבית.

נשמעה עמדת שני הצדדים.

בית הדין מחליט לקבוע דיון בבקשה, שיהיה אף דיון הוכחות. יתכן ואף סיכומי הצדדים יושמעו בעל פה בסימום של הדיון (בהתאם לתקנות הדיון), ויהיו שני הצדדים ערוכים אף לכך.

לדיון זה יוקצבו שעותיים לפחות.

וזו מהות הדיון שנקבע להיום.

אך דקות או שעות טרם הדיון, הגישה הנתבעת תביעה חדשה, שכותרתה: "ביטול הסכם ממון, פירוק שיתוף, איזון משאבים, חלוקת חובות, מינוי אקטואר".

כמובן שהתביעה לביטול הסכם ממון, מטרפדת את האפשרות לפסוק עוד היום בתביעת התובע לפינוייה של הנתבעת מהבית הרשום על שם התובע, שהרי תביעתו מבוססת על הסכם הממון שבין הצדדים.

כאמור לעיל, ביקש בא כוח הנתבעת: יש לדון בתביעה השנייה שהגשנו. יש לי בעיה שיוצא פסק דין בפינוי הדירה טרם הדיון במכלול. גם בזכויות הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בא כוח התובע מבקש לסכם היום. טוען שלא מדובר בתיק מורכב. מסכים להשלים בסיכומים גם לאחר התביעה של הצד השני, אם הבית יימכר עתה לפי ההצעה שהצעתי קודם.

מגיב בא כוח הנתבעת: ההצעה לא מקובלת עלי, כפי שאמרתי.

כך שבית הדין, ואף התובע, היו ערוכים לסיום ההליך בתביעה עוד היום, אך התובעת, כנראה ברצותה להאריך את ישיבתה בדירה הרשומה ע"ש התובע, לכאורה נקטה ב"תרגיל", והגישה תביעה נוספת הבוקר, כזו שבגללה היא לא מוכנה למתן פסק דין עוד היום, וכזו שבהכרח יש לה זיקה לסוגיה שהייתה אמורה להיפסק היום.

נעיר כי מבחינת בית הדין, אין זיקה לשאר התביעות (מינוי אקטואר, איזון משאבים ועוד) לתביעת התובע לפינייה של הנתבעת מהדירה הרשומה על שמו, אך לתביעה לביטול הסכם המזן, יש בהכרח זיקה לכך.

למעשה, במילותיו שלו, אף בא כוח התובעת רומז שזו הייתה תכלית הגשת תביעתו הבוקר לביטול הסכם המזן, וכפי הרשום לעיל בשמו ושטען במהלך הדיון היום: "התובע רוצה למכור את הדירה, ולא נותרה ברירה אלא להגיש תביעה זו".

משכך, הגשת תביעה ביום הדיון לביטול הסכם ממון נצפית כ"תרגיל" של הנתבעת. כאמור, נקבע להיום דיון הוכחות לפינייה הנתבעת מהבית הרשום על שם התובע, ויכלה הנתבעת להגיש תביעתה לביטול הסכם ממון במהלך כל השנה האחרונה בה פתוח התיק.

לאור האמור, ובשל העובדה כי מחמת הגשת התביעה של התובעת רק היום, אף שהתיקים מנהלים כבר יותר משנה, והכוונה השקופה בכך לטרפד את פסיקת הדין עוד היום כפי שהיה מתוכנן כמתואר לעיל, ובשל כך שגרמה הנתבעת לבית הדין לקיים דיון נוסף בתיק זה טרם הכרעה בו ובתביעה לפינייה שלה מהדירה, בית הדין מחליט לחייב את הנתבעת שפרטיה מעלה בהוצאות משפט בסך 5000 ש"ח לאוצר המדינה, בשל הטרחת המערכת לחינם (בשל הגשת התביעה שלה רק היום, בית הדין נאלץ לקבוע מועד הוכחות נוסף בן כמה שעות, על כל המשתמע מכך. ככל והייתה מגישה תביעה זו במהלך השנה האחרונה, אזי החקירות היום והסיכומים היו מיוחסים אף לה ולא היה צורך בדיון נוסף).

לא עלתה בפנינו דרישת התובע לפסיקת הוצאות, משכך, הן לא יפסקו אף לטובתו.

ייקבע מועד נוסף להוכחות באשר לתביעת הנתבעת לביטול הסכם ממון, הנוגעת לתביעת התובע לפינייה הנתבעת מהדירה הרשומה על שמו. במסגרת הבחינה של הסכם המזן, תיבחן אף התביעה לאיזון זכויות, שהרי ככל והסכם בתוקפו, אזי אין מקום לתביעה לאיזון זכויות לאור סעיף 5 להסכם המזן.

לדיון הבא יוקצבו 3 שעות לפחות.

לאור התמשכות ההליך, לאחר הדיון הבא יתכן ויישמעו בעל פה סיכומי הצדדים בתיק לקראת פסיקה (בהתאם לתקנות הדיון), ויהיו הצדדים ערוכים לכך.

ויובהר כבר עתה. בפנינו הסכם ממון בין הצדדים. הנתבעת דורשת עתה לבטלו. כאמור מעלה, בית הדין ייתן לה את יומיה לניסיון להוכיח זאת. ברם,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ככל ויתברר כי הטענות לביטולו הן טענות סרק או לא הוגנות, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות בשל הדיון שיתקיים בתביעה זו.

וניתן דוגמה לכך.

בפרוטוקול הדיון מיום ט"ז בשבט תש"פ (11.2.20) (משורה 39 והלאה) נרשם:

בא כוח האישה: [...] בהסכם נכתב שהוא צריך להיות מאושר בבית המשפט,

בית הדין: איפה זה כתוב בהסכם?

בא כוח האישה: בסעיף 17 הצדדים יפנו לבית המשפט (=צ"ל המשפט) לאשר את ההסכם כהסכם ממון,

בית הדין: אבל זה אושר במקום אחר.

בא כוח האישה: זה נוטריון אבל הם כתבו שיאושר בבית המשפט, למרות שערכו את ההסכם אצל נוטריון.

כך שתגובת התובעת היום: "חתמתי על הסכם הממון, לא בפני נוטריון", אין לה כל מקום, וידועות הלכות בדין תורה ובפסיקה האזרחית כי הגרסה הראשונה הנטענת היא הקובעת במשפט, ולא זו שנטענה לאחר מכן.

העתק החלטה זו יועבר למרכז לגביית קנסות, לגבייה מיידית.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21):

בפנינו תביעת התובע לחלוקת רכוש. עתה בפנינו אף תביעת התובעת לביטול הסכם ממון.

בפתח הדיון טוען בא כוח התובעת: הדיון נקבע סביב הסכם ממון, וכל הנפקות של התביעות ההדדיות מתבסס על השאלה האם היה הסכם ממון והאם הוא קיבל תוקף משפטי וההשלכות על הרכוש, ואם לא, מה השלכות על הרכוש. אנו טענו שאין הסכם ממון, ואותו הסכם שטען הנתבע לא היה ולא נברא. זה לא אושר על ידי נוטריון. גם לא הוגש ההסכם לבית הדין בכתבי הטענות של הנתבע, ולכן הנתבע שיקר וגרם לבית הדין לקבל החלטות בתחילת הדרך שנוגדות פסיקה של בית הדין, ואף הלכות בית המשפט העליון. השחיתו את זמנו של בית הדין והצדדים. מי שערך את ההסכם שהוכתר בהסכם ממון היה הנתבע. האישה הייתה בחודש ששי להריונה, ואולי יש פגם ברצון, יש כלל של הפרשנות, שיש ללכת נגד הפירוש של זה שניצח. הנתבע כתב התניה שההסכם אמור לקבל תוקף של פסק דין. הסכם ממון נחתם לפני הנישואין, אך אז לא היה כל ממון, ואותו עו"ד אמר שההשלכות יהיו לאחר הנישואין, ולכן רשמו התניה של תוקף פסק דין רק בבית משפט או בפסק דין. לא היה לנתבע כל רכוש ערב החתימה על הסכם הממון, רק הבית ברחוב ה', שנמכר ולא ידוע מתי, והיו על הבית 3 משכנתאות, כך שלא היה לנתבע כסף לרכישת המגרש בנ'. האדמה בנ' נרכשה לאחר הנישואין, והיה שיתוף מלא, האם מחלה לו לאחר שהבן השיב לה את הכספים ממשכנתא שלקחו הצדדים יחד ומבית שנרכש לאחר הנישואין. הוא לא יכול למנוע מאשתו זכות לרכוש נכסים.

בית הדין מקשה, מהו ההסכם שהציג בדיון הקודם.

מגיב בא כוח התובעת: יש פיסת ניר, על פי דיני החוזים, הסכם שנחתם יש לקיים. פה החוק אומר שאם יש הסכם לפני הנישואין, יש לקבל תוקף של נוטריון ולאחר הנישואין יש לקבל תוקף של פסק דין. לא ראיתי אישור

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נוטריוני וכן לא קיבל תוקף של פסק. כן הסכם שלא קיים, אף אם קיבל תוקף, בטל מעיקרו.

מגיב בא כוח הנתבע: בית הדין צריך להכריע בשאלת ההסכם, שהרי אם יש הסכם, יש לפעול לפי הוראותיו. אם הסכם לא תקף, יש לדון בדיני חלוקת רכוש רגילים למצב שאין הסכם ממון. בשנת 2019 הגיש הנתבע תביעה, וצירף לה את הסכם הממון, האישה לא כפרה מעולם בכך שמדובר בהסכם ממון נוטריוני. היא אף הודתה בפירוש שהיה הסכם ממון. בדיון הראשון העניין לא היה אף במחלוקת, ובית הדין אף התייחס לכך שהאישה לא כפרה בהסכם הממון.

באשר לכך, נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום י"ב בשבט תשפ"א (25.1.21):

בפנינו בקשת המבקשת לעיון חוזר בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20).

ברם, דין הבקשה להידחות על הסף, מכמה עילות:

[...]

אף בפן המהותי, לא נמצאה בה עילה מוצדקת לשנות מהאמור בהחלטה הנ"ל מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20), כולל האמור על ידי בא כוח המבקשת בפרוטוקול הדיון מיום ט"ז בשבט תשפ"א (11.2.20) (משורה 39 והלאה) כי ההסכם אושר על ידי נוטריון, כמוזכר בהחלטה הנ"ל נשוא הבקשה.

ממשיך וטוען בא כוח הנתבע: הטענה הזו עולה ערב הדיון האחרון, שטוען בא כוח האישה שבבוקרו של אותו יום הוא הגיש תביעה לביטול הסכם ממון, זו טענה שהומצאה, כי הם ידעו שהרכוש יחולק לפי הסכם ממון. אף בדיון האחרון, האישה הודתה שהיא חתמה על הסכם, היא טענה שהדירה היא שלה לפי ההסכם. כן טענה שהעסק של הבעל הוא שלו. כלומר, זה לא נודע לה לפני הדיון האחרון, והצדדים אף התנהגו לפי זה. אם הרכוש משותף מה שצברו, תסביר האישה מדוע הנכס בנ' נרשם על שם הבעל בלבד. האישה טענה שזה לצרכי מס, אך מה המשמעות שזה יירשם על שם הבעל בלבד? אין בכך הגיון. מספר שנים לאחר מכן נרכשה דירה נוספת, ושוב נרשמת על שם האישה. זו התנהגות לפי הסכם הממון. הם ידעו לרשום רכוש על שם האישה. כשנפתח עסק חדש, המסעדה מ', שיש לה חובות, שם כן רשומה האישה. ההסכם הזה נחתם אצל עו"ד קרמר, כך אישרה האישה בעדותה.

האישה טוענת: לא אמרתי כך.

באשר לכך, נזכיר מתוך טענות התובעת המובאות בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20):

חוקר בא כוח התובע את הנתבעת, ואלו תשובותיה לו: חתמתי על הסכם הממון, לא בפני נוטריון, אלא בפני שוקי קרמר. לא זוכרת שהיה שם נוטריון בחתימה. החתימה הייתה במשרד עו"ד, לא פניתי לעו"ד קרמר.

וזה מה שטענה הנתבעת בדיון הקודם באשר לעורך ההסכם.

בנוסף, באשר לכך, נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום י"ב בשבט תשפ"א (25.1.21):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפנינו בקשת המבקשת לעיון חוזר בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20).

ברם, דין הבקשה להידחות על הסף, מכמה עילות:

א. הבקשה מוגשת מעבר ל 30 יום לאחר מתן ההחלטה נשוא הבקשה. והרי אפילו להגשת ערעור הוקצב מועד של 30 יום, אז איך נוכל לקבל בקשה לעיון חוזר לאחר 30 יום ממתן ההחלטה? ...

כך שבית הדין כבר התייחס לבקשה לתיקון פרוטוקול שהוגשה באיחור, ואף בפן המהותי, ראו טענות התובעת שהושמעו בדיון הקודם כמצוטט לעיל.

מוסיף בא כוח הנתבע: אכן רשום בהסכם בסעיף 16 כי הצדדים מאשרים שעשו את ההסכם בהבנה חופשית והוסברה להם המשמעות וכו', וזה טרם הנישואין. במבוא להסכם נרשם שהם חפצים להסדיר את יחסי הממון בטרם נישואיהם, וזה המשמעות של אישור בפני נוטריון, שמסביר את המשמעות המשפטית. ובסעיף 17 נרשם כי הם יפנו לבית המשפט למשפחה כדי לאשר את ההסכם. זו בטוחה נוספת, אך זה לא גורע מתוקף ההסכם בעת חתימתו. הנוטריון הסביר להם את המשמעות של ההסכם. אין טענה של האישה שהיא לא הבינה את ההסכם. אין מחלוקת שההסכם נחתם יום לפני הנישואין.

טוען בא כוח התובעת: אכן אין מחלוקת בכך.

מוסיף בא כוח הנתבע: האישה הביאה דירה ונשארה שלה. הכול בא ממנו. הבית בנו' נרכש שנה לאחר הנישואין בשנת 2005, והם לא זכו אז בלוטו. כך הם נהגו שירשם על שמו. הלכת בית המשפט העליון מדברת על רכישה נכס לאחר הנישואין, והלכה של כוונת שיתוף. האישה ידעה שנרכש הנכס. אף טוענת שהייתה מעורבת ברכישה, כי היא הולכת לגור שם, אך זה לא משנה באשר לזכות הקניינית בנכס, ולא בקשה לשנות זאת עד הסכסוך משנת 2019. מוסכם שיש להכריע באשר לתוקפו של ההסכם. אז כבר אין צורך בדוחות המיסוי והשאר. אם אין לקבל את ההסכם, יש לבחון את העסקים ואף מומחה.

מגיב בא כוח התובעת: האישה לא מכירה את שוקי קרמר. הבעל הביא הסכם לאישה, והיא חתמה עליו, אולי בבית, היא לא ראתה את שוקי קרמר ולא מכירה אותו. בהסכם לא נרשם שוקי קרמר.

טוען בא כוח הנתבע: אכן אין בדינו אישור נוטריוני, כי כל המסמכים שהיו בבית נשארו בבית כי האיש עזב את הבית, כך גם ההסכם עם אישורו נותר בבית. העותק הזה נשאר אצל אח הנתבע. האח הוא זה שהשכין את שלום הבית.

מגיב בא כוח התובעת: הוא יכל לקחת את ההסכם מהבית. כן יש תיק אצל הנוטריון שהוא ערך, וזה לא הוצג. הוא יכל לקחת עותק משוקי קרמר. כן יכלו להעיד את שוקי קרמר.

מגיב בא כוח הנתבע: כי האישה הודתה שההסכם נערך בידי נוטריון, והודאת בעל דין מספיקה. צפינו שהאישה תקבל את הטענה אז, ואכן אז היא קבלה זאת, ולא היה צורך בחיפוש אישורים. כן עברו 7 שנים.

מגיב בא כוח התובעת: האישה הייתה אצל שוקי קרמר, אך את שוקי קרמר היא לא מכירה. אף הבעל טוען שהייתה אישה שאישרה. יש לחקור את אותה אישה.

חקירת התובעת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

חוקר בא כוח הנתבע את התובעת, ואלו תשובותיה לו:

לא זוכרת איפה ההסכם נחתם. הבעל הביא לי את ההסכם, לא זוכרת להיכן הוא הביא לי את ההסכם. אני זוכרת שהוא הביא לי את ההסכם שהוא יצר. הוא הביא לי את ההסכם לפני כן כדי שאעיין ואביע הערות. הנתבע טען בעבר ששם הייתה אישה עורכת דין שערכה את ההסכם. אני לא יודעת מי זה שוקי קרמר. אולי אישה נתנה לי את המסמכים. יכול להיות שדרכתי במשרד של שוקי קרמר. אני לא אישרתי את ההסכם בפני שוקי קרמר. הייתי בחודש הששי להריון, נוטריון היה בודק שלא עושים לי תרגיל. אכן החתימה על ההסכם היא חתימתי. קראתי את ההסכם טרם חתימתו. לא זוכרת היכן הייתי כשקראתי את ההסכם. היום הייתי קוראת אותו בצורה שונה, אז הייתי בת 28 בחודש ששי להריון מאוהבת עד הראש. בהסכם רשום שהוא בהסכמה חופשית, זו שאלה טובה, וקשה לי לומר למה הסכמתי. הייתי מאושרת עם בן בבטן, אם לא היינו מתגרשים, הנושא לא היה עולה מעולם. זה לא אומר שקראתי כל סעיף. זה המסמך שהוא הביא, נראה לך שחשבתי על הדברים אלו? הייתי עם בן אדם שהוא אוהב? יכול להיות שהוא זוכר שהיו עוד מפגשים, אני לא זוכרת. אם קראתי מן הסתם עיינתי. לא יודעת מה הערתי על ההסכם לפני 17 שנה. אך לא אתכחש לחתימתי. הכתובה כאן בבית הדין. הייתה לי כתובה ונתתי אותה לאמא שלי. אכן בהסכם רשום שהוא חלק מהכתובה, אך ההסכם לא אצלי. אם היה נוטריון, הייתה חותמת של נוטריון על ההסכם. לא היה העתק. בפגישת מהו"ת הביא הבעל את הסכם הממון. ידעתי שההסכם מיוחס גם לנכסים שאני הבאתי לנישואין. ההסכם נועד גם לדירה שהייתה שלי ברחוב ש'. אך אין לי עתק של ההסכם, כי גם ללא ההסכם הדירה הייתה שלי לפני הנישואין וזה לא רלוונטי. המסמך כותרתו הסכם יחסי ממון, קראתי אותו, אך אין לי העתק כי האינטרס היה שלו. אלו נישואין שניים של שנינו. הייתי בחודש ששי מאוהבת עד הראש. בגיל 28. לא הייתי צריכה לשמר את הדירה שלי. באשר לסעיף 6 א להסכם באשר לזכויות הסוציאליות העתידיות שלי, זה רשום ביחס לשני הצדדים. הבנתי אז שהדירה שלי תישאר אצלי, לא חשבתי אז שאני הולכת להתגרש. בסעיף 6 ב מדובר על כל נכס שיהיה לי בעתיד, אך לא הבנתי זאת. אני צריכה לקרוא. טרם חתימה על ההסכם, נתתי לך שתראה את ההסכם וניסית להתחמק, לא לקחתי לעו"ד, רק לך, ולא יודעת מעבר לכך. לא יודעת כמה זמן לפני החתונה התייעצתי. כשנישואנו גרנו בדירה שלי בפ'. אז הייתה משכנתא על הדירה. אז הבעל שילם את המשכנתא. בנ' נרשם נכס ע"ש הנתבע, הבעל התעקש וטען שזה משיקולי מס, הוא אמר שיש דירה על שמך וזה יהיה על שמי. האמנתי לו. הדירה בת"א נרשמה על שמו ולא על שמי, זה לא רלוונטי, כי ברגע שנישואנו, ברור שהכול של שנינו. החיים היו נפלאים עד למועד הקרע ולכן לא חשבתי על כך. הצטרפתי לחשבון שלו כי הוא התעקש, אך היה לנו חשבון משותף, כי זו מערכת זוגית וזה טריוויאלי. יש לי גם חשבון שלי שלא משותף, חשבון שלי מהעבר. זה רק לביטוח לאומי של דמי לידה. יכול להיות שלחשבון זה נכנסו כספים. הייתה לי מכונית קאיה כשנישואנו, בפרידה הייתה לי מכונית אחרת. הרכב שלי רשום על שם הבעל. גם הרכב שלו היה על שמו.

לבקשתו, בית הדין איפשר לבא כוח התובעת לשאול את התובעת בחקירה חוזרת, וזו תשובתה לו: הצטרפתי לחשבון של הבעל לפני 10 שנים, ההסכם הוא משנת 2004.

חקירת הנתבע

חוקר בא כוח התובעת את הנתבע, ואלו תשובותיו לו:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

את ההסכם הכינו במשרדו של שוקי קרמר, הייתה שם אישה, עובדת שלו, לא יודע מה שמה. היא ישבה אתנו כמה פגישות במשרד, והתובעת לקחה ועיינה. אני זוכר ששוקי קרמר אישר את ההסכם. לא יודע למה לא זימנתי את העו"ד לעדות. לא פניתי לשוקי קרמר מאז. לא ראיתי לנכון לפנות אליו. יש הסכם. המקור נמצא בבית בנ'. לא פניתי לאישה לקבל את המסמך הזה כי ידעתי שהיא לא תיתן לי, היא העלימה הרבה דברים מהבית. לקחתי דברים אישיים מהבית, בגדים, את ההסכם הזה חיפשתי ולא מצאתי. עוד מסמכים נעלמו לי. עזבתי את הדירה לפני שנה וחצי, ובעת התביעה כבר לא הייתי בבית. לא עזבתי במרץ 20. עזבתי בפסח לפני שנתיים. לא בקשנו שבית הדין יורה לאישה להמציא עותק של הנוטריון, לא חשבתי שזה יעזור. העו"ד רשם שההסכם יקבל תוקף של פסק דין. זה לקח 4 חדשים עד שהיא חתמה על ההסכם, היא הלכה וחזרה. הוא עשה טעות שלא ניגשנו.

בא כוח התובעת מצהיר כי אין לו עוד שאלות בחקירת הנתבע.

מעתה, שני הצדדים סיכמו טענותיהם בעל פה, כרשום בפרוטוקול (וע"פ הרשום בהחלטה קודמת).

משכך, מעתה היה על בית הדין לשקוד מתן פסק דינו בתביעת התובעת לביטול הסכם ממון. ברם, בית הדין סבור כי לא יהיה נכון לגשת כבר עתה לפסק דין, מבלי לבחון השגת האישור הנוטריוני מאת משרד עו"ד שוקי קרמר, שאצלו אושר הסכם הממון באישור נוטריוני לטענת הנתבע.

משכך, בית הדין יפנה (בהחלטה נפרדת) לעו"ד שוקי קרמר, בבקשת החומר הרלוונטי באשר לאישור הסכם הממון שבין הצדדים, ככל וההסכם אושר אצלו. לאחר קבלת תגובתו, בית הדין ייגש למתן פסק דינו בתיק.

לאור האמור בהחלטה הנ"ל, נתנה החלטת בית הדין מיום ה' באדר תשפ"א (17.2.21):

לאור האמור בהחלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21), בית הדין פונה לעו"ד שוקי קרמר, לקבלת החומר הרלוונטי באשר לאישור הסכם הממון שבין הצדדים שפרטיהם מעלה (הסכם ממון מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004), המכיל 17 סעיפים), שלטענת מי מהצדדים הוא אושר במשרדו באישור נוטריוני.

מבוקש החומר בתוך 10 ימים.

והתקבלה (אף שבאיחור) הודעת עו"ד קרמר מיום ב' באייר תשפ"א (14.4.21), בה נרשם:

"מצו"ב הסכם הממון שנערך ע"י עוה"ד דורית שפירא, שאיננה עובדת יותר במשרדנו. לא הוכן אישור הנוטריוני – תשומת ליבכם לסעיף 17 להסכם הממון".

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ב' באייר תשפ"א (14.4.21):

בפנינו הודעת עו"ד קרמר, שבעיקרה נרשם כי ההסכם נערך ע"י עו"ד ממשרדו, אך לא הוכן אישור נוטריוני.

תועבר לתגובת שני הצדדים בתוך 7 ימים.

עו"ד קרמר פטור מלהופיע לדיון שנקבע לשם קבלת החומר ממנו.

והתקבלה תגובת שני הצדדים.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ח' באייר תשפ"א (20.4.21):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הוגשה תגובת הנתבעת לאור החלטת בית הדין מיום ב' באייר תשפ"א (14.4.21), שעיקרה, שהאמור בהודעת עו"ד קרמר מצדיק את טענתה שלא נחתם הסכם ממון שקיבל תוקף פסק דין או אושר על ידי נוטריון, ומשאין הסכם ממון, יש לחלוק את הנכסים על פי חוק יחסי ממון ובשווה. ומזכירה הנתבעת שאף עו"ד קרמר מפנה לסעיף 17 להסכם, להתניה לאישור ההסכם בבית המשפט.

בית הדין ימתין לתגובת התובע ככל שיבחר להגישה במועד שהוקצב.

והתקבלה אף תגובת בא כוח התובע כמבוקש, שעיקרה, ששני הצדדים סברו שההסכם אושר נוטריונית, עו"ד שפירא ניסחה את ההסכם, וההסכם נחתם בפני עו"ד קרמר, והאישה אישרה זאת בדיון. הצדדים סברו שמכיוון שעו"ד קרמר הוא נוטריון, ההסכם אושר נוטריונית, ורק עתה מסתבר שלא כך. זהו פגם טכני. הצדדים אף התנהגו בהתאם להסכם, והאישה טוענת שהדירה בפ' שייכת לה מכוח הסכם הממון. האיש רכש את המגרש בנ' ובנה עליו בהסתמך על ההסכם. אף ההסכם שלא אושר אך עבר זמן רב מאז שנחתם והצדדים הסתמכו עליו, מנועים מלהתנגד לו.

סיכומים

טענות הצדדים באשר לתביעות הנ"ל רשומות אף בפרוטוקול הדיון מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21) (סיכומי הצדדים הושמעו בעל פה בתום הדיון האחרון), ונצטט משם:

סיכומי הנתבעת

בא כוח האישה: השאלה המרכזית שעומדת בפני בית הדין הנכבד האם יש הסכם ממון או לא, האם אסופת הניירות עם כותרת הסכם ממון, היא בעלת תוקף מחייב, האישה טוענת שלא ייתכן מחלוקת כי אין להסכם זה שום תוקף משפטי, ודינו להתבטל כאילו מעולם לא היה קיים. ההלכות של בית המשפט העליון ובתי הדין, ברורות וחד משמעיות, הסכם שלא קיבל תוקף של פסק דין אין לו שום נפקות משפטית, ההלכה הזאת עוברת כחוט השני בין בתי המשפט השונים, ולכן יש הלכה. האישה טוענת מעבר לחוסר נפקות שיש להסכם, הלכה למעשה ההוראות של אותו מסמך גם לא קוימו הצדדים התנהלו באופן של שיתוף מלא, מה הכוונה משכנתא משותפת שילמו להורי האיש כספים שהוא לקח, האישה לקחה חלק משמעותי בבניית הבית, כספים שהבעל נטל מדמי השכירות מדירת האישה, הוא לקח אותם לעצמו, נשאלה כאן שאלה לאורך כל הדרך, מדוע נרשמו זכויות רק על השם של הבעל, נאמר באופן חד משמעותי, כי האיש היה שתלטן והאישה הייתה כמו עבד נרצע, לאורך כל הדרך ההוראות של אותו מסמך לא קוימו לא ניתן לקבל את טענות הנתבעת כי הוא לא ראה לנכון לזמן את שוקי קרמר, או לפנות אליו מגלל מה שאמרה כאן האישה, הרי מה שאמרה האישה היה לפני חודש חודשיים, ולכן אין לקבל את הטענה הזאת, ראה הנתבעת כי אין לו הסכם, ואין לו אף עותק של ההסכם, היה לו לזמן את עו"ד שוקי קרמר על מנת לאמת את הטענות שלו, אני מפנה את בית הדין הנכבד לפסיקה של כבודו, אומר אדוני בתיק 1075557, הקובעת כי באותם נסיבות של הצדדים כי היה שיתוף מלא, והנסיבות מראים כי היה שיתוף מלא, והם לקחו משכנתא מלאה, וזה מראה כוונת שיתוף, והדברים נכונים שבעתיים גם בעניין זה. אוסיף ואומר אדוני, ההסכם אותו הביא האיש לאישה, הובא ונחתם לכאורה יום לפני הנישואין כאשר האישה בחודש שישי להריונה, אם היא הבינה את הוראותיו, אנו סבורים שהיא לא הבינה, הזכויות שמצדדו בזכויות הצד השני, זה נוסח סטנדרטי, אך לא מדובר שיש זכויות קנייניות של צד אחד למשנהו, בע"מ

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

943/18 נקבע כי הסכם הממון בטל מחמת זניחתו ע"י הצדדים, לא יכולה להיות מחלוקת כי למעט יום הקרע בו הוגשה תביעה, לא הייתה בין הצדדים ולו מחלוקת אחת, המחלוקת שבגינה נשברו הכלים, היא טענת האיש כי היא בוגדת, עד אז קיימו הצדדים מערכת משפחתית של שיתוף מלא, האישה נטלה משכנתא, ושילמו כסף שהאיש נתן לבדו מהאמא שלו, יתירה מכך הוריה של האישה היו ערבים לאיש לטובת השבת אותם כספים, אם זה לא שיתוף אז מהו שיתוף? [...] לעניין הזה ולחזוק הטענות ניתן לעיין בע"א 7687/04 ששון נגד ששון, שני בני הזוג התחייבו בהלוואה על שליש מערך הבית, והמשפחה של שני בני הזוג, היו ערבים לאותה הלוואה. דברים אלו הם נדבך על נדבך שיש בו כדי לחזק את טענות האישה, לשיתוף מלא בנכסים. הוכח ולא רק לכאורה כי לא היה הסכם ממון, הוכח ולא רק לכאורה שהסכם זה לא קיבל תוקף של פסק דין, הוכח ולא רק לכאורה, שההסכם אפילו לא אושר בפני נוטריון, ולא יכול להיות מחלוקת שאותו הסכם שעליו מבסס התובע את טענותיו, לא הוגש לבית הדין, לא במסגרת כתבי התביעה או הטענות, אבל הוא כן טוען לשקר מכביר שזה אושר על ידי נוטריון, בית הדין לא ראה את ההסכם, וגם הצדדים לא ראו את ההסכם, משכך אין הסכם. הנתבע עשה לכאורה שימוש פסול, בהוראות הדין, לא רק שהוא עשה שימוש פסול הוא הוא עיוות את הדין, ושיקר במצח נחושה מול בית הדין, ולמעשה הוא עושה את זה מרגע הגשת התביעה ועד היום. דיני עריות כמו גם חוק יחסי ממון צריכים ראיות, בניגוד לדיני החוזים הכללים, המחוקק יוצא מתוך נקודת הנחה שהסכם ממון הלכה למעשה הוא רק קניינים ממוניים, וזה יקר לאדם, וחשוב לאדם, ואם באים לפגוע בקניין של האדם, צריך להסביר לו אדוני את/ה עומדת להתחתן ושום דבר לא יישאר לך, יש לך פירות 100 אלף ש"ח וזה יתקיים כפירות, אבל לך גם אם כתבת שתוכלי לרכוש נכסים בעתיד, איך תרכשי נכסים עתידיים, כמו גם הוא כותב ירושה שבכל מקרה זה מחוץ לאיזון. הלכה למעשה מה שקורה כאן רבותי, שהאיש מנסה לנשל את האישה מהזכויות הממוניות, כי הוא מנסה להתנקם בה, בה בשעה שהיא הייתה אישה נאמנה ומסורה, לקחה חלק משמעותי בבניית המשפחה, והיא עשתה הכול לטובת התא המשפחתי, ומשום כך הם הגיעו לאן שהם הגיעו, ולכן זה זכויות משותפות, האישה הוכיחה כי יש שיתוף מלא בנכסים, ולכן יש לקבל את תביעת האישה ולבטל את אותו הסכם הנקרא הסכם ממון, לאור הטענות, לאור החוק ולאור הפסיקה.

סיכומי התובע

ב"כ האיש: אתחיל מההלכה המשפטית, ואחרי זה לעובדות. ההלכה המשפטית היא פסק דינו של בית המשפט העליון בע"מ 7734/08 שניתן ע"י השופט מו"ר אליקים רובינשטיין, פסק הדין הזה מנתח שני דברים תוקפו של הסכם ממון, ומה תוקפו של הסכם שלא אושר. ובג"ץ אומר את דברו בצורה מאוד ברורה, כאשר חוזה בוצע, ומי מהצדדים הסתמך עליו, הרי שהניסיון להתנער ממנו אחרי כל כך הרבה שנים, נגוע בחוסר תום לב, ואין לקבל את הטענה כלל. אומר בית המשפט העליון כך, כל הנוגע להסכם ממון שלא אושר אך הצדדים הלכו לפיו, נותנת הפסיקה תוקף מעשית, על יסוד תום הלב, בקבעו חובה לאשר את ההסכם, קבע המחוקק גבול ברור, אך נמנע לטעון העדר אישור כדין. אנו טוענים שיש אישור וזה אושר בפני נוטריון, האישה נוהגת 15 שנות נישואין לפי ההסכם, וכך היא נוהגת לאורך כל הדרך כאילו יש הסכם, ורק ברגע מסוים תוך כדי ההליכים, היא מתהפכת בגרסתה העובדתית. בנסיבות האלה נטל הראיה נופל עליה. מבחינתי יש לי הודאת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעל דין בהתאם לפסק הדין, שאל חברי עו"ד שרביט המלומד מדוע הוא לא הביא את עו"ד קרמר, הייתה האישה צריכה בנסיבות האלה להביא אותו, הן כתובעת והן לאור חלוף הזמן, חקירתו הנגדית של חברי הוא וויתר על מרבית טענותיו, ולא בכדי, כי הוא ידע שכל תשובה שהוא יקבל היא תפעל נגדו. אני בחרתי להתמודד, אני רוצה לציין עוד שני פסקי דין אזרחי קרמר נגד גיא פורסם בבנו עמוד 185, וערעור אזרחי 151/85 רודן נגד רודן, פסקי דין ל"ט חלק שלישי עמוד 186, עכשיו ככה שנתיים וחצי של הליכים שהחלו בגישור, האישה מאשרת את ההסכם וחתימתה עליו, בישיבה הראשונה היא אף אישרה שהיא הלכה להתייעץ עם עו"ד תוך כדי הטחה שאני הייתי העו"ד, ונעזוב את זה, אבל היא הייעצה עם עו"ד. גם בישיבה האחרונה נשאלה האישה האם היא התייעצה עם עו"ד ובישיבה הקודמת היא אמרה יומיים לפני החתונה, אז לבוא ולומר היום שהיא לא ידעה מה קרה איתה, והבעל עריץ, ומילים נוראות, בעצם מתאיידות נגד ההודאה הזאת של האישה. שימו לב, מה שהאישה לא רוצה לזכור, אך מה שטוב לה היא כן זוכרת, היא כן זוכרת שלא היה עו"ד שוקי קרמר, אבל היא לא זוכרת האם היא קראה את ההסכם לפני ואחרי, ומי הביא את ההסכם, אין להאמין לגרסתה, זו גרסה כבושה במשך שנתיים שמתנהלים הליכים כאן בבית הדין, ההתנהגות של הצדדים, הצדדים מתנהגים לפי הסכם הממון, מי שמביא ממון הנכס נרשם על שמו, אגב גם האישה מאשרת שהוא הביא את הכסף, היא רק טוענת שזה לא היה באישור אימו, ואחרי זה הוא החזיר, גם לגרסתה זה כסף מחוץ לנישואין, היא טוענת בכתב התביעה שנעשה הסכם להחזרת הכספים, והאיש לא נחקר על הנושא בכלל כאילו זה לא היה. להשלמת הטיעון של כבוד השופט בדימוס אליקים רובינשטיין, האיש בעסקיו הלך לפי הסכם הממון, וקשה להסתמך על הטענה שזה בעקבות שיקולי מס, סתמה ולא פירשה, ללא הסבר על ההיגיון, שני הצדדים זה נישואים שניים, והם עמוסי קרבות, טוענת האישה שהאיש מכר את הדירה שהיה לו עם אשתו הראשונה, ולטענת האישה הוא קיבל פחות ממיליון ש"ח, ולמרות זאת, היא אומרת שהבית בנו' הוא גם שלה, מאיפה הכסף, היא פשוט יודעת לעמוד כשזה נוח לה, ואף לטעון טענות.

אני רוצה לחזור להסכם עצמו, אחרי שהאישה התייעצה עם עו"ד והיא לא זוכרת האם העירה הערות או לא, וחזקה עליה שהיא הבינה את הכתוב בו, השפה היא שפה מאוד פשוטה, אגב זה הסכם מאוד לא סטנדרטי, הוא מאוד ברור ומפורש, במבוא להסכם כתוב שזה רק לפני הנישואין, כי היא רוצה להגן על הרכוש שלה, ובסעיף 6 כתוב מספר נושאים שהיא שומרת לעצמה גם זכויות עתידיות שוודאי הם שלה, נכס אחר שהיא תקנה, את כל זה היא שומרת לעצמה, ובטענה שבכל מקרה זה מגיע לה, וזה לא נכון כי הם גרו בדירה והאיש שילם משכנתא, אין וויכוח כי הדירה היא שלה, ההסתמכות של האיש על ההסכם, שהוא הביא כסף מהבית הקודם, הוא יודע שזה רשום על שמו, כי הוא יודע שהסכם הממון יגן עליו, האישה לא טוענת שהיא הביאה כסף ולו אגורה שחוקה אחת, יש לה הרי כתובה, אגב האמור בהסכם לפיו הצדדים רואים את ההסכם כחלק מהכתובה, זה וודאי סעיף של האישה, כי כתובה זה התחייבות של הבעל כלפי האישה, וחזקה שאם כתוב בהסכם שהצדדים הבינו את המשמעות המשפטית שלהם, אז גם ההיבט הזה היה נהיר להם, אני סבור שהאישה יותר זגוגה או דילגה בגרסאות שלה בין העדויות בשלבים השונים, כמו למשל דווקא בשאלה ההבהרה של חברי, ממת' יש להם חשבון משותף רק בעשר שנים האחרונות, ויש עוד חשבון רק לשמור על איזה תשלום, אני סבור גם שהמסעדה לא הייתה רשומה על שם הבעל לבד, מראה שהאישה יודעת לדרוש רישום זכויות, כי היא הרי לא ידעה שזה יצבור חובות, והיא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

רצתה את זה, כמו שהיא גרה היום בדירה בנ' עם החבר החדש שלה, אסכם: לפנינו הסכם ממון לכל דבר שהאישה הודתה שמדובר בהסכם ממון, ונטל הראיה שזה לא כך, מוטל עליה, כי היא כבשה את הטענה הזאת 15 שנות נישואים פלוס שנתיים של דיונים, ובכל מקרה ההסתמכות ההתנהגותית של האישה, גם מוכיחה את זה, וגם השאלה על כל נכס על שם מי הוא יירשם גם הוא מספיק לכך, לכן אני מבקש מבית הדין הנכבד לפסוק כפי שטענו.

עד כאן מתוך סיכומי שני הצדדים.

עד כאן תואר בהרחבה כל ההליך שהתנהל בין הצדדים, והגיעה עת ההכרעה.

דיון והכרעה

ובכן, בין הצדדים הסכם ממון מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004), ולפי סעיף 5 ל, הזכויות של התובע בעבר ובעתיד לא יאוזנו. ובסעיף 5 ג נרשם כי חצי הזכויות בדירה בה' הם שלו (חצי היה של גרושתו, כפי הסבר בא כוח התובע). ובסעיף 7 ב נרשם כי התמורה ממכירת הנכסים, תהיה כנכס שאין לאזן את שוויו, ואף נכס שנרכש מכך לא יאוזן. כן נרשם שם שהדירה שהייתה שייכת לנתבעת, תישאר בבעלותה. ועוד נרשם כי הנכסים שיירכשו במהלך החיים המשותפים, כן יאוזנו.

נציין כי אף שההסכם נחתם לפני כ 17 שנה, עד לאחרונה הנתבעת לא טענה לביטולו.

ונצטט סעיפים רלוונטיים מתוך הסכם הממון הנ"ל מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004):

והואיל והצדדים עומדים להינשא, והם חפצים להסדיר את יחסי הממון שביניהם, בטרם נישואיהם בהתאם לאמור בהסכם זה.

[...]

5. מוסכם בזאת כי הנכסים ו/או הזכויות של [י'] המפורטים להלן לא יאוזנו בין הצדדים ויהיו בבעלות ובחזקת [י'] בלבד ול[פ'] לא יהא חלקים בהם.

[...]

ב. כל הזכויות של [י'] במעבדת השיניים שבבעלותו לרבות מניות בחברה, דיבידנדים, דמי ניהול, שכר ו/או כל כספים אחרים שישולמו ל[י'] ע"י החברה, ו/או בקשר אליה.

ג. מחצית הזכויות בדירה ו/או התמורה ממכירת הדירה ברח' ה' בירושלים.

ד. כל כסף ו/או נכס שיקבל או שיקבל [י'] בירושה.

6. מוסכם בזאת כי הנכסים ו/או הזכויות של [פ'] המפורטים להלן לא יאוזנו בין הצדדים ויהיו בבעלותה ובחזקתה בלבד ול[י'] לא יהא חלקים בהם.

א. כספים, ניירות ערך, קופות גמל, פנסיה ביטוח חיים וכן נכסים או זכויות שהיא עתידה לקבל בירושה או במתנה מהלך הנישואין וכל זכות סוציאלית מסוג או מין שהיא שי ל[פ'] כיום או שיהיו לה בעתיד

ב. הדירה ברח' ש' הרשומה על שם [פ'] ו/או כל דירה אחרת שהנכס במקומה או כל נכס דלא נידי שיהא לה בעתיד או שתקבל בירושה או במתנה.

ג. מכונית קאיה מודל 1998 או כל כלי רכב אחר שירכש במקומו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

7. היה ובמהלך הנישואין יימכרו הנכסים המצויים בעלותו של מי מהצדדים, כי אז:

א. התמורה שהתקבלה ממכירת הנכסים, תיחשב אף היא כנכס שאין לאזן את שוויו, ושלא ייכלל בסדר איזון המשאבים.

ב. במידה שבמקום הנכס שנמכר נרכשו נכס ו/או נכסים אחרים, יהיו אף נכס או נכסים אלו, נכסים שאין לאזן שווים, והם לא יכללו בהסדר איזון המשאבים.

[...]

ג. כל צד רשאי לנהוג ברכוש השייך לו, להעבירו ולקבל ביחס אליו כל החלטה לפי שיקול דעתו הבלעדי, בכל עת ובכל דרך שהיא.

[...]

12. מוסכם על הצדדים כי כל עוד בני הזוג יתגוררו בדירה הרשומה על שם [פ'] ברח' ש', ובמידה והמשכנתא הרובצת על הדירה תשלום ע"י [י'], בעת של פרידה יוחזר ל[י'] מחצית מכל סכום ששולם על ידו בגין המשכנתא החל מיום התשלום.

[...]

16. הצדדים מאשרים כי עשו הסכם זה בהסכמה חופשית, וכי הוסבר להם והם הבינו את תוכנו ואת המשמעות המשפטית שלו לגביהם ולגבי יורשיה, והם מבקשים לאשר הסכם זה כחלק בלתי נפרד מכתובתם.

17. הצדדים יפנו לבית המשפט למשפחה על מנת לאשר הסכם זה כהסכם ממון.

עד כאן הובאו ציטוטים רלוונטיים מתוך הסכם הממון שבין הצדדים.

ובכן, התובעת מבקשת לבטל הסכם זה, ובכך דורשת כי הדירות של הצדדים יאוזנו בשווה, ובעיקר הדירה היקרה בנ', בה מתגוררת הנתבעת עד היום.

ונתאר בתחילה את נסיבות רכישת הדירות ע"י התובע (הבית בנ' והדירה בתל אביב).

רכישת המגרש והבית בנ' הרשום ע"ש התובע

באשר לנסיבות רכישת הבית בנ', נזכיר האמור בטענות התובע הרשומות בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לתביעת התובע לפירוק השיתוף בבית הרשום על שמו בנ':

מוסיף בא כוח הנתבע: הנכס בנ' נרכש מהנכס בה' שנמכר, ונרכש המגרש בנ' עם זכויות הבניה, והוא לקח משכנתא 1.2 מיליון לצורך הבניה, ונשארו 900 אלף ש"ח לשלם. יתרת הכספים לבנית הנכס, המשפחה שלו נתנה לו בסכומים גבוהים. האישה שמרה על הנכס שלה. היה חוב עליו.

באשר לנסיבות רכישת הבית בנ', אף נזכיר תשובות התובע בחקירתו כרשום בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20):

חוקר ב"כ נתבעת את התובע, ואלו תשובותיו לו:

הדירה ברחוב ה' הייתה שלי ושל גרושתי, נמכרה ב 2.6 מיליון, וחלקי היה 1.3 מיליון. יכול להביא חוזה מכירה. האישה לא הביאה שקל אחד לבית בנ'. הבית ברחוב ה' נמכר קצת אחרי הנישואין, והמגרש נרכש בשנת 05. הכסף

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היה בבנק. יש מסמך ניתן להביא אותו. ראיתי פרסום על נכס בנ', את הבית בניתי על ידי קבלן, חלק לקחתי משכנתא 1.2 מיליון ש"ח, היא על שמי ואני שילמתי. לקחתי גם כספים מהחשבון של אמא שלי לבניה. כדי שלא אקח משכנתא. זה היה כסף של אבא שלי. לאחר שאבא שלי נפטר, האמא לא תבעה רק אישרנו הסכם בבית משפט שאני מוותר על ירושה עתידית. החזרתי לאמא שלי מיליון ש"ח. מכרתי את הדירה שלי בתל אביב לאחר הנישואין, יש אסמכתא. לקחנו הלוואה משכנתא לטובת המסעדה ולא לאמא שלי. שילמתי לאמי מכסף אחר. המשכנתא חתומה על ידי והיא אף חתמה, וזה רשום על שמי, לא זוכר מי היו הערבים. הבית ברחוב ה' של הנתבעת. על שמה. יש שם שוכר. אני מנהל את השכירות, שילמתי משכנתא מהחשבון שלי ודמי השכירות הלכו למשכנתא וללא שימוש פרטי. הבית בתל אביב לא נרשם על שם האישה כי זה כסף מאבא שלי שלקחתי והוא ביקש שזה יהיה על שמי. אנו גרים בנ' כ-10 שנים, אולי קצת פחות, שמה נולד לנו ילד אחד, הילדים לומדים בבית ספר במ', עזבתי שם לפני שנה וחצי, עד אז גרתי שם, לא בחדרים נפרדים, המשכנתא הראשונה לא הייתה יחד, גם השנייה לא יחד. יש לנו חשבון משותף, היא ביקשה להיכנס לשם, ועשיתי טעות.

כך שלטענת התובע וב"כ, המגרש בנ' נרכש על ידי התובע, מתמורת חצי דירתו ברחוב ה'; ואת הבית שעליו, בנה מכספי משכנתא שנטל, ושילם את המשכנתא לבדו, וכן בסיוע כספים שקיבל מאמו. לטענתו, הוא פרע לאימו את החוב מתמורת דירה בת"א שמכר וכן שהגיע להסדר עם אימו באשר לכך. לא הוכח כי הנתבעת שילמה משכנתא זו. לטענתו, את הלוואת המשכנתא המשותפת, לקחו הצדדים לטובת המסעדה שפתחו, ולא כהשבת חוב לאימו. לטענת התובע, הנכס של הנתבעת ברחוב ה' הוא שלה, ודמי השכירות כיסו למעשה את המשכנתא, אף שבפן הטכני, הוא שילם מחשבונו את המשכנתא, וזה כנראה חזר לו מהשכירות.

עיקרי טענות הצדדים באשר לבית הרשום על שם הבעל בנ' השתקפו והוכחו אף במסגרת החלטת בית הדין קודמת מיום ט"ז שבט תש"פ (11.2.20):

טוען בא כוח התובע: הם פרודים כבר זמן רב, היה ניסיון לייעוץ שלא צלח, והצדדים הופנו ליחידת הסיוע, שכתבה שאין אפשרות להמשיך והצדדים חייבים להתגרש. יש הסכם ממון, לאישה יש דירה מלפני הנישואין, לבעל הייתה חצי דירה שנמכרה ונרכש מגרש בנ'. הכספים למגרש הגיעו כולם מאמו והחזיר לאימו חלק מהכספים, אך לפי הסכם הממון, כל כסף במתנה או ירושה יישאר עמו, והוא קיבל מאמו. הבית בנ' רשום על שמו בלבד. יש למכור את הבית. האישה לא מאפשרת למכור את הבית, האישה ושני הילדים גרים בבית.

והעולה מטענות התובע כי יש הסכם ממון בין הצדדים, שלפיו יש לאישה דירה כבעלותה מלפני הנישואין ולתובע הייתה דירה (חצי דירה) שנמכרה ורכש תמורתה מגרש בנ' ואף בסיוע אימו בנה עליו בית. לטענתו, זה כסף מתנה, שעל פי הסכם הממון, הוא שלו. הבית בנ' רשום ע"ש התובע.

ובמסגרת ההחלטה הנ"ל אף נרשמו טענות הנתבעת כדלהלן:

מגיבה בא כוח האישה:

האישה הגיעה לנישואין עם דירה, ולפי ההסכם הדירה שייכת לאישה. יש הסכם ממון ובערב החתונה והיא הייתה בהיריון היא חתמה על ההסכם. בסעיף 17 להסכם נרשם שהצדדים יפנו לבית המשפט לאשר את ההסכם, וזה לא קרה, אף שנוטריון כן אישר זאת. הבית בנ' מחוץ להסכם הממון, כי הבעל

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הגיע עם בית משותף, חצי בית, ולאורך השנים נרכשה קרקע בנ' ואז נבנה הבית, ששווה 8 מיליון ש"ח, אז ודאי שהייתה גם השקעה של האישה. הבעל גזל מאמו 2 מיליון ש"ח ואימו תבעה אותו. הם מכרו בית בתל אביב שרשום על שם הבעל. הוא נרכש לאחר הנישואין. הבית נמכר כדי להחזיר כספים שהבעל גזל מאמו. כך שהאישה גרעה מחלקה בגלל כספים שהוא גנב מאמו. הם גרו בתחילת הנישואין בדירה של האישה והוא מושכר והשכירות משולמת לבית בנ'. האישה עשתה הפעולות לכניסה לבית ויש שם יחידת דיור מושכרת. הורי האישה חתמו על ערבות לטובת הלוואות לרכישת הבית בנ'. ההסכם מדבר על חלופה לבית, אך בית של מיליון לא יכול להביא בית של 8 מיליון. יש להגן גם על האישה. יתכן והוא יקבל את חלקו היחסי, שהביא עמו, והשאר משותף לשני הצדדים.

והעולה מטענות הנתבעת:

- א. לפי ההסכם, הדירה של האישה מלפני הנישואין, שייכת לה.
- ב. היא חתמה על ההסכם ערב החתונה כשהיא הייתה בהריון.
- ג. הצדדים לא אישרו את ההסכם בבית המשפט כפי שנרשם בסעיף 17 להסכם.
- ד. נוטריון כן אישר את ההסכם.
- ה. הייתה גם השקעה של האישה בבית בנ'.
- ו. הצדדים מכרו בית בתל אביב שהיה רשום על שם הבעל ונרכש לאחר הנישואין, כדי להשיב כספים לאימו של התובע.
- ז. שכירות הדירה של האישה מממנת את הבית בנ'.
- ח. האישה עשתה פעולות לשם כניסה לבית הזה.
- ט. אמנם ההסכם מדבר על חלופה לבית של התובע, אך בית של מיליון לא יכול להביא 8 מיליון.

הדירה בתל אביב שנרכשה ע"י התובע

באשר לדירה שרכש התובע בתל אביב, נזכיר האמור בחקירת התובע כפי הרשום בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20):

חוקר ב"כ נתבעת את התובע, ואלו תשובותיו לו:

הבית בתל אביב לא נרשם על שם האישה כי זה כסף מאבא שלי שלקחתי והוא ביקש שזה יהיה על שמי.

כך שלשיטתו, זו דירה השייכת לו על פי חוק (כספי מתנה שלא מתאזנים), והוא אף מכר לבסוף דירה זו.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לגרסת הנתבעת התוך חקירתה ביחס לדירה בתל אביב שנרשמה על שם הבעל:

וממשיכה ומגיבה הנתבעת: הדירה בתל אביב נרכשה בקבוצת רכישה על ידי התובע, בסך 700 אלף ש"ח. בשנת 09, כבר הינו נשואים 5 שנים באחוזה, ולא בקשתי שירשום את הנכס על שמי גם כן, לא חשבתי על כך בחיי הנישואין. לא היה צורך בכך כי הכול יחד. לא חתמתי על הסכם במכירה של הנכס, אך הייתי שותפה במשא ומתן למכירה. לא זוכרת מי היה הקונה. התובע טיפל

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במכירה. הנכס נמכר ב 1.4 מיליון אם אני לא טועה. זה הופקד לחשבון המשותף ועבר לאמא שלו.

כך שאף לטענתה, היא לא בקשה שהנכס יירשם על שמה. כן מודה שלא היא רכשה דירה זו ולא היא טיפלה במכירתה, אף שלטענה, היא הייתה שותפה במשא ומתן למכירתה. כן מתארת שתמורת הדירה הזו עברה לאימו של הבעל.

בכל מקרה אין מקום לקבל טענה לכוונת שיתוף ספציפי בנכס הרשום ע"ש אחד מהם

כבר עתה נקדים. במידה וההסכם היה מאושר בפני בית המשפט, נראה שההכרעה הייתה ברורה, כי ההסכם מחייב את הצדדים, והרכוש יחולק כאמור בו, ואין לקבל כל טענה של "כוונת שיתוף ספציפי" בנכסים הרשומים על שם התובע מלפני הנישואין (טענה שעלתה ע"י הנתבעת), כאשר הסכם הממון גובר על כל טענה מסוג זה.

ונזכיר מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בטבת תש"פ (6.1.20):

בנוסף, כבר עתה נוכל לקבוע בפן העקרוני, כי ככל שהסכם הממון שנחתם בין הצדדים טרם הנישואין אושר בידי נוטריון, אזי הוא בתוקף (כאמור בסעיף 2 (ג) לחוק יחסי ממון), ועקרונית, הוא גובר על כל מחשבה או פסיקה עקרונית לשיתוף ספציפי בדירה הרשומה על שם הבעל או על שם האישה, אם נרכשה לפני הנישואין ע"י בעל הזכויות בנכס.

באשר לכך נזכיר האמור בחוק יחסי ממון בין בני זוג תשל"ג-1973 בסעיפים 2(ג) ו-21(ג):

בהסכם ממון שנכרת לפני הנישואין או בשעת עריכתם, יכול אימות רושם הנישואין לבוא במקום אישור בית המשפט או בית הדין.

הסכם ממון שנכרת לפני הנישואין יכול שיאומת בידי נוטריון לפי חוק הנוטריונים, תשל"ו-1976, ובלבד שהנוטריון נוכח שבני הזוג הניצבים בפניו עשו את ההסכם בהסכמה חופשית ובהבינם את משמעותו ותוצאותיו.

כך שיש תוקף אף להסכם שאושר על ידי נוטריון.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ז באייר תש"פ (21.5.20):

בפנינו בקשת התובע למתן החלטה בבקשתו באשר למכירת הבית הרשום על שמו והשייך לו לטענתו.

התקבלה תגובת המשיבה.

ברם, נזכיר מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בטבת תש"פ (6.1.20):

"בנוסף, כבר עתה נוכל לקבוע בפן העקרוני, כי ככל שהסכם הממון שנחתם בין הצדדים טרם הנישואין אושר בידי נוטריון, אזי הוא בתוקף (כאמור בסעיף 2 (ג) לחוק יחסי ממון), ועקרונית, הוא גובר על כל מחשבה או פסיקה עקרונית לשיתוף ספציפי בדירה הרשומה על שם הבעל או על שם האישה, אם נרכשה לפני הנישואין ע"י בעל הזכויות בנכס."

ובית הדין עומד על האמור.

כך שאין ספק שהסכם בתוקף גובר על כל טענה לכוונה לשיתוף ספציפי בנכס של הצד השני הרשום על שמו מלפני הנישואין.

ואכן, ראו טענות בא כוח הנתבעת המוזכרות בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תש"פ (22.12.20) בטענתו לקבוע כי הייתה כוונת שיתוף ספציפי אף בנכס הרשום על שם הבעל בלבד:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מגיב בא כוח הנתבעת: יש לדון בכל הדברים, ולא נקודתיים. זה לא נכס חיצוני. האישה תרמה לאורך השנים ובכספים בכל הקשור לדירה בנ', היא אף מכרה נכס שלהם לטובת כספים שנטל האיש מאימו, וזה דבר מה לגבי שיתוף בנכס חיצוני. הוא נרכש שנתיים לאחר הנישואין. האיש בחר לרשום את הנכס על שמו. הנכס בתל אביב נרכש שנים לאחר שהיו נשואים, ונמכר, 1.4 מיליון הלך לחוב האם, וכן האישה נטלה משכנתא. והעבירו כספים לאימו של התובע. המסעדה הייתה על שם האישה. כל ענין הרישום נעשה משיקולי מס, לאיש מעבדת שיניים ונכסים. גם הדירה בפ', הם גרו בה, כל דמי השכירות נלקחו על ידי הבעל, ושולמו למטרות שהוא בחר. השיתוף היה מלא לאורך השנים.

ברם, כאמור מעלה, ככל והסכם הממון הוא בתוקפו, אין כל משקל לטענה זו.

אך נוסף ונאמר – אף אם הסכם הממון אינו מאושר, ואף אם היה נקבע עתה שאינו בתוקפו מחמת שלא אושר (מה שלא נקבע בפועל), עדין נוכל לקבוע שאין כל מקום לטענה לכוונת שיתוף ספציפי בנכס הרשום על שם התובע מלפני נישואין, שהרי עצם רשימת ההסכם על ידי הצדדים, מוכיחה כמאה עדים על כוונתם האמיתית, שהייתה לחוסר שיתוף מוחלט, ואף אם ההסכם לא אושר או לא נכנס לתוקפו. כך שכל טענה באשר לכוונת שיתוף, לא תוכל לגבור על כוונת הצדדים המפורשת המובעת היטב בהסכם שערכו וחתמו ביניהם (ואף אם לא אישרוהו).

וידועים הקריטריונים האמורים בפסיקה, ובעיקר בפסק הדין בג"ץ הידוע (בע"מ 1398/11), שם ציינו שופטי בית המשפט העליון את הקריטריונים העקרוניים לשיטתם לשם מתן זכות לצד אחד בדירה הרשומה על שם הצד השני מלפני הנישואין, ונזכיר עיקרי הדברים בתוספת הדגשת הנקודות הרלוונטיות (מדברי השופט י' דנציגר):

14. במוקד דיוננו מצויה דירה שנרכשה על ידי אחד מבני הזוג (המשיב) טרם הנישואין וששימשה למגוריהם במהלך שנות נישואיהם. כאמור, הנחת המוצא הינה כי נכס שמצוי בבעלותו של אחד מבני הזוג בנקודת הפתיחה (ערב הנישואין) נותר בבעלותו המלאה גם בנקודת הסיום (התרת הנישואין) ואינו נכלל במאסת הנכסים במסגרת הסדר איזון המשאבים. יחד עם זאת, הנחת מוצא זו אינה סוף פסוק. בית משפט זה קבע במספר הזדמנויות כי **סעיף 5(א)** לחוק יחסי ממון אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי החל על העניין – כגון דיני הקניין, דיני החוזים, דיני הנאמנות, עיקרון תום הלב וכיו"ב – וכי הדברים אמורים גם בנכס "חיצוני" שנרכש על ידי אחד מבני הזוג טרם הנישואין [ראו: עניין אבו רומי בעמ' 183; עניין יעקובי בעמ' 561 (הנשיא מ' שמגר) ובעמ' 621 (השופט ט' שטרסברג-כהן); עניין ששון בעמ' 615; **בע"מ 10734/06** פורסם בנבו] בפסקה ה(1)]. נטל ההוכחה מוטל, מטבע הדברים, על בן הזוג שאינו רשום כבעלים של הנכס, שהינו "המוציא מחברו".

[...]

סבורני כי בכך מטשטש המודל את הגבול שבין חזקת השיתוף לבין הסדר איזון המשאבים הקבוע בחוק יחסי ממון, ובעניין זה ראוי לחזור על אזהרתה של השופטת ט' שטרסברג-כהן בעניין אבו רומי, לפיה לא די בקיומם של חיי נישואין ממושכים שהתאפיינו בשיתוף, כדי לקבוע שיתוף בדירת המגורים מכוח דין כללי "שאם תאמר כן, נמצאת מכניס בדלת אחורית את חזקת השיתוף" [שם בעמ' 183]. ודוק, סבורני כי עלינו להיזהר שלא להתעלם לחלוטין – בשם עקרונות של צדק והגינות – מהוראת **סעיף 5(א)** לחוק, אשר מהווה את הנחת המוצא לדיוננו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עד כאן מתוך פסיקת בג"ץ הנ"ל.

כך שיש להיצמד לפסיקת סעיף 5 לחוק יחסי ממון, אלא אם הוכח אחרת, וחובת ההוכחה מוטלת על מי שרוצה להוציא.

וכל שכן, במצב שהייתה הוכחה הפוכה - כפי שארע בתיק דנן כאמור - הוכחה שהצדדים לא היו חפצים בשיתוף, המובעת מתוך ההסכם שערכו, כדי לקבוע שאין כל מקום לחרוג מהאמור בסעיף 5 לחוק יחסי ממון, שהנכס שהיה בבעלות התובע, וכן חילופו, יהיה שייך לו באופן בלעדי.

משכך, אף אם ניסתה הנתבעת להוכיח בדיון, כי אף היא השתתפה באופן זה או אחר בנכס שהיה רשום על שם הבעל מלפני הנישואין ושנכלל בהסכם הממון, אין בכך כדי להוכיח שיתוף, שהרי כוונת הצדדים שבהסכם הממון גוברת כמובן על כך, כדי לבחון ולהוכיח את רצונם האמיתי של הצדדים לחוסר שיתוף.

לאור האמור, ואף אם היה נקבע שהסכם הממון אינו בתוקפו המשפטי (ולא כפי שנקבע להלן), בית הדין לא מוצא כל בסיס או עילה לחרוג מסעיף 5(א) לחוק יחסי ממון הקובע כי נכס שהיה בבעלות אחד מבני הזוג ערב הנישואין אינו נכלל במאסת הנכסים המשותפים ולכן לא ייכלל בהסדר איזון המשאבים.

לאור האמור, בית הדין דוחה את דרישת הנתבעת לקבל זכות כלשהי בכל נכס שהיה רשום על שם הבעל מלפני הנישואין או חילופו מדין כוונת שיתוף ספציפית.

ועתה נדון בתוקפו של הסכם הממון שבין הצדדים.

האם הסכם הממון שבין הצדדים הינו בתוקפו?

ובכן, כאמור מעלה, בין הצדדים הסכם ממון מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004), ולפי סעיף 5 לו, הזכויות של התובע בהווה ובעתיד לא יאוזנו. ובסעיף 5 ג נרשם כי חצי הזכויות בדירה בה הם שלו (חצי היה של גרושתו, כפי הסבר בא כוח התובע). ובסעיף 7 ב נרשם כי התמורה ממכירת הנכסים, תהיה כנכס שאין לאזן את שוויו, ואף נכס שנרכש מכך לא יאוזן. כן נרשם שם שהדירה שהייתה שייכת לנתבעת, תישאר בבעלותה. והוראות ההסכם צוטטו לעיל.

במידה וההסכם היה מאושר בפני בית המשפט, נראה שההכרעה הייתה ברורה, כי ההסכם מחייב את הצדדים, והרכוש יחלוק כאמור בו.

ואולם, בנידון דנן, אף שבסעיף 17 להסכם הממון נרשם שהצדדים יאשרוהו בפני בית המשפט, הם לא נהגו כן.

משכך, יש לבחון, האם ההסכם הוא בתוקפו והוראותיו מחייבות את הצדדים?

ונראה שהתשובה לכך היא חיובית, ונבאר.

הצדדים סברו כל השנים כי ההסכם מאושר וכי הוא בתוקפו

נראה כי בפן העובדתי, הצדדים לא אישרו את ההסכם בבית המשפט, משום שחשבו שהוא כבר מאושר, ונבאר להלן.

ראשית נצטט מתוך פרוטוקול הדיון מיום ט"ז בשבט תש"פ (11.2.20), משורה 39 והלאה:

בא כוח האישה: האישה הגיעה עם דירה עם משכנתא כיום המשכנתא עומדת על סך 300 ש"ח לחודש, ועל פי הסכם הממון הדירה שייכת לאישה, יש כאן

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסכם ממון, להזכירכם הצדדים נישאו כשהיא בחודש השישי, ומתוך לחץ בליל הכלולות היא חתמה, בהסכם נכתב שהוא צריך להיות מאושר בבית המשפט,

בית הדין: איפה זה כתוב בהסכם?

בא כוח האישה: בסעיף 17 הצדדים יפנו לבית המשפט (=צ"ל המשפט) לאשר את ההסכם כהסכם ממון,

בית הדין: אבל זה אושר במקום אחר.

בא כוח האישה: זה נוטריון אבל הם כתבו שיאושר בבית המשפט, למרות שערכו את ההסכם אצל נוטריון.

כך שאף בא כוח הנתבע טען בדיון כי הסכם הממון אושר אצל נוטריון, ונראה שכך סברו שני הצדדים עד לשלב מסוים בהליך שבפנינו, ועד שהתגלה לבסוף שלא כך הוא.

ונשאל – מדוע לא פתחה הנתבעת כבר בתחילת ההליך תביעה לביטול הסכם הממון, ומדוע רק באמצע ההליך (ביום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20)), לאחר מתן החלטות רבות בתיק וטרם דיון ההוכחות בתביעת הבעל לפינויה מהדירה שעל שמו, "נזכרה" לפתע התובעת להגיש תביעה לביטול הסכם הממון?

והתשובה לכך ברורה – משום עד אז גם היא סברה שהסכם הממון שבין הצדדים הוא בתוקפו.

הפסקה האמורה לעיל מוכיחה זאת (שסברו שני הצדדים כי ההסכם אושר אצל נוטריון), ונוכיח זאת אף ממקום אחר. וראו עוד מתוך הפרוטוקול הנ"ל מיום ט"ז בשבט תש"פ (11.2.20), מטענות בא כוח הנתבעת (משורה 50 והלאה):

יתירה מזו אנו טוענים שההסכם ממון לא חל על הדירה, כפי שבא כוח הבעל אמר שיש נכס שאיתו הבעל הגיע לחיי הנישואים, כלומר הוא הגיע עם מחצית דירה, שנה אחרי הסכם הממון נרכשה הקרקע בנ', ונבנה הבית, כיום מדובר על בית בסכום 8 מיליון איך מיליון בודד הניב 8 מיליון, אם לא האישה, בעניין הזה היו הליכים משפטיים שאימו של הבעל טענה לגניבה מצדו של הבעל, ומה הם עשו הייתה דירה בתל אביב והם מכרו את הדירה בשביל לכסות את החוב, זה בית שרשום על שם שני הצדדים,

ב"כ האיש מעיר כי זה רשום רק על שמו של האיש בלבד.

בא כוח האישה: או לא יודעים האם זה היה רשום על שם שני הצדדים, אבל זה בית שנרכש לאחר הנישואים, מעבר לזה כבודכם הבית בתחילתו הם גרו ברחוב ש', ואחר כך הם עברו לנ', את כל המשכנתא הם משלמים מתוך דמי השכירות, הבעל מקבל בעצמו את כל הכסף, ואנו טוענים שהבית בנ' משותף לשני הצדדים, וגם הוא רשום בחלקים שווים במועצה בשביל הארנונה, האישה עשתה פעולות להיכנס לדירה, יש שם יחידת דיור שמושכרת, מתוך השקעה של מיליון אחד הוא לא יכול לקבל את כל הרווחים שהופקו, כמו הבית ברחוב ע' בתל אביב. מעבר לזה ההורים של האישה חתמו על ערכות בסך 1.3 מיליון ש"ח כדי לרכוש את הבית ברחוב נ', יש כאן מספיק פעולות שאומרות שהבית שייך לצדדים.

בית הדין: יש גם הסכם.

בא כוח האישה: לא ייתכן שממיליון אחד, יצמח רק אליו 8 מיליון, כמו שהבעל מוגן מבחינת המשכנתא עם האישה בהסכם הממון עבור הבית שלו,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך גם האישה צריכה להיות מוגנת, ואי אפשר לומר שהוא יקבל את הכול, שהוא יקבל את תמורת הדירה ברחוב ע', וגם את הדירה בנ', צריך לבחון ולבדוק מה החלק היחסי של הבעל מלפני הנישואין, ומתוך 8 מיליון לפחות 7 מיליון משותפים, האישה לא מקבלת שקל מהמסעדה.

והעולה מהדברים באופן ברור, כי הנתבעת הבינה אז (לפני שהחליטה לתבוע את ביטול ההסכם) כי הסכם הממון בכללותו הוא בתוקפו, אך טענה שהוא לא חל על הבית בנ' (דירת המריבה) ולא יתכן שבית של מיליון הצמיח 8 מיליון כטענתה, וטענה כי בית זה הוא משותף לשני הצדדים. אך לא טענה אז כי כל הסכם הממון לא בתוקפו.

כן נצטט מתוך האמור בהחלטת בית הדין מיום ט"ז בשבט תש"פ (11.2.20) מתוך תגובת בא כוח האישה (לא המייצג הטוען בפנינו בדיונים האחרונים, אלא מייצגת אחרת):

מגיבה בא כוח האישה:

האישה הגיעה לנישואין עם דירה, ולפי ההסכם הדירה שייכת לאישה. יש הסכם ממון ובערב החתונה והיא הייתה בהיריון היא חתמה על ההסכם. בסעיף 17 להסכם נרשם שהצדדים יפנו לבית המשפט לאשר את ההסכם, וזה לא קרה, אף שנוטריון כן אישר זאת. הבית בנ' מחוץ להסכם הממון, כי הבעל הגיע עם בית משותף, חצי בית, ולאורך השנים נרכשה קרקע בנ' ואז נבנה הבית, ששווה 8 מיליון ש"ח, אז ודאי שהייתה גם השקעה של האישה.

כך שאף המייצגת הקודמת של הנתבעת, טענה מפורשות כי הסכם הממון אושר על ידי נוטריון, וכן טענה כי ההסכם לכאורה מחייב, ולכן טענה שלפי ההסכם, הדירה של האישה שייכת לאישה, אלא שטענה כי "הבית בנ' מחוץ להסכם". רק בשלב מאוחר יותר, החלטה לפתע הנתבעת לטעון כי הסכם הממון לא בתוקפו.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לתביעת התובע לפירוק השיתוף בבית הרשום על שמו בנ':

מגיב בא כוח התובע: ההסכם אושר נוטריוני.

מגיב בא כוח הנתבעת: היה צריך אישור בית המשפט. ההסכם נחתם כשהיא בהריון לפני נישואין. בית הדין לא היה נותן לכך לקרות. יום לפני הנישואין.

כך שנראה שאז סבר בא כוח הנתבעת כי ההסכם אושר נוטריונית, אף שטען שלא היה אישור בית המשפט לו, אף שאין אנו בהכרח מסתמכים על כך.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21) באשר לטענות הנתבעת בחקירתה:

חוקר בא כוח הנתבעת, ואלו תשובותיה לו:

בפגישת מהו"ת הביא הבעל את הסכם הממון. ידעתי שההסכם מיוחס גם לנכסים שאני הבאתי לנישואין. ההסכם נועד גם לדירה שהייתה שלי ברחוב ש'. אך אין לי עתק של ההסכם, כי גם ללא ההסכם הדירה הייתה שלי לפני הנישואין וזה לא רלוונטי. המסמך כותרתו הסכם יחסי ממון, קראתי אותו, אך אין לי העתק כי האינטרס היה שלו.

כך שהבינה הנתבעת כי ההסכם נועד לשמר את הנכסים של שני הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

למעשה, נראה כי הנתבעת ביקשה לטשטש את הליך חתימת ההסכם, כנראה משום שידעה שהוא מחייב את הצדדים, ונזכיר מתוך דבריה של הנתבעת בחקירתה, כפי המובא במסגרת החלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21):

חוקר בא כוח הנתבע את התובעת, ואלו תשובותיה לו:

לא זוכרת איפה ההסכם נחתם. הבעל הביא לי את ההסכם, לא זוכרת להיכן הוא הביא לי את ההסכם. אני זוכרת שהוא הביא לי את ההסכם שהוא יצר. הוא הביא לי את ההסכם לפני כן כדי שאעיין ואביע הערות. הנתבע טען בעבר ששם הייתה אישה עורכת דין שערכה את ההסכם. אני לא יודעת מי זה שוקי קרמר. אולי אישה נתנה לי את המסמכים. יכול להיות שדרכתי במשרד של שוקי קרמר. אני לא אישרתי את ההסכם בפני שוקי קרמר.

כך שהנתבעת ניסתה להעלים את ההליך לאישור ההסכם, שנערך במשרדו של עו"ד שוקי קרמר, זאת חרף הודעת עו"ד קרמר מיום ב' באייר תשפ"א (14.4.21) שהתקבלה בבית הדין כאמור, בה נרשם כי:

מצו"ב הסכם הממון שנערך ע"י עוה"ד דורית שפירא, שאיננה עובדת יותר במשרדנו. לא הוכן אישור הנוטריוני – תשומת ליבכם לסעיף 17 להסכם הממון".

כך שברור שהייתה עורכת דין ממשרדו של עו"ד קרמר אז, שערכה לצדדים את ההסכם. והעולה מכל האמור, כי עד לתביעה לביטול ההסכם, שני הצדדים סברו שההסכם בתוקפו, וזה אף מסביר את מה שיוכח להלן, ששני הצדדים אף נהגו במשך שנים רבות בהתאם להוראות ההסכם.

תוקפו של הסכם שלא אושר

ועתה נבחן, האם יש תוקף להסכם שלא אושר.

הדברים ידועים. ישנו דיון בעניין זה בין דיני בית הדין הגדול, הגר"ש דייכובסקי שליט"א והגר"ח איזירר זצ"ל, בתיק 1-28-5037 מיום ח' בשבט תשס"ו (6.2.06). הגר"ח איזירר כתב שדי אם מתברר לנו עתה שהצדדים חתמו על ההסכם מרצון חופשי והבינו אותו, כדי לאשר אותו למפרע, למרות שכעת האישה חוזרת בה מההסכם. לעומתו, הגר"ש דייכובסקי סבר, שאין גמירות דעת לצדדים עד שיאשר בית הדין את ההסכם, וכאשר בית הדין מאשר אותו, התוקף של ההסכם הוא מכאן ולהבא בלבד. לפיכך אם חזר בו אחד הצדדים מההסכם חזרתו חזרה. וכך רשם:

לאחר עיון נוסף, הגעתי למסקנה, שהקובע לגבי אישור הסכם גירושין בין בני זוג, הוא רגע ההופעה בבית המשפט. כל אחד מן הצדדים יודע שחתימתו אינה מחייבת, כל עוד לא בא אישור משפטי לכך. על כן, גם גמירות דעתו שהייתה בעבר, היא גמירות דעת שאינה סופית, כי הוא יודע שכל עוד לא הגיע האישור המיוחל, אין ערך לחתימה. כל זאת באופן עקרוני, ועדיין הדבר צריך עיון.

ברם, בית הדין האזורי בירושלים בראשות כב' הגר"י זר שליט"א הכריע בשני מקרים כמו הרב איזירר: ראשית, בתיק 743284/14 אישרו למפרע הסכם ששני הצדדים הסכימו עליו בעת חתימתו אך לאחר מכן חזרה בה האישה. עוד קודם לכן החליט הרכב זה במקרה אחר, בתיק 1121011/4 מיום 24/3/2019, שאפשר לאשר הסכם גירושין למפרע.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לפי הגישה של הגר"ח איזירר ובית הדין ירושלים, יש מקום לטעון כי יש תוקף להסכם אף אם הוא לא אושר, ואף בנידון דנן, ביחס להסכם הממון.

יש משמעות להסכם ממון אף אם לא אושר כדון, ככל והצדדים נהגו לפי בנידון דנן, התברר שהסכם הממון לא אושר כלל, ואף לא אצל נוטריון. האם יש תוקף אף להסכם שלא אושר כדון אך הצדדים נהגו לפיו?

ובכן, עיון בפסיקה המשפטית מעלה כי באשר לכך התשובה חיובית.

ונבאר.

ראשית, ראו האמור בהחלטת בית המשפט לענייני משפחה בטבריה (תמ"ש 44431-06-11 ע.מ.

ואח' נ' ג.ד.א. ואח'):

84. קיימות שתי גישות או דרכי התייחסות רווחות בפסיקה להסכמי ממון שלא אושרו בידי ערכאה שיפוטית. הגישה הפורמליסטית קובעת, כי הסכם ממון אשר לא קיבל את אישור בית משפט, כאמור בסעיף 2 לחוק, הינו חסר כל תוקף (ראה דברי השופטת בן פורת בע"א 169/83 (שרעבי) שי נ' (שרעבי) שי, פ"ד לט (3) 776 (1985) ואח'). הגישה הערכית קובעת, כי כחריג לכלל, יש לראות גם הסכם ממון שלא אושר על ידי בית המשפט, כהסכם תקף על פי דיני החוזים או דוקטרינות תום הלב וההשתק – וזאת כאשר מאז חתימת הצדדים על ההסכם - התנהגו על פי המוסכם ביניהם ועל כן מנועים הם מלהעלות בשלב מאוחר יותר טענות כנגד תקפות ההסכם (בע"מ 4547/06 פלוני נ' פלוני, 11/6/06, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]); בע"מ 9126/05 פלוני נ' פלוני, 26/1/2006, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]); ע"א 486/87 אבידור נ' אבידור, פ"ד מב (3) 499, עמ' 505-506; ע"א 151/85 רודן נ' רודן, פ"ד לט (3) 186; תמ"ש (חי') 53930/97, א.ל.נ' ו.ל. 13/2/2000, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]; תמ"ש (י-ם) 5241/05 ת.כ.נ' כ.ד. 30/04/2007, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]; א. רוזן-צבי, בספרו, דיני המשפחה בישראל, בין קודש לחול, תש"ן - 1990, עמ' 367; לסקירה ממצה של הגישות בעניין ראו: ניסים שלם, יחסי ממון ורכוש – הלכה ומעשה (2001), 173-153).

85. על פי האמור בדברי כב' השופטת ארבל בע"מ 4547/06 פלוני נ' פלוני, לעיל, תקפות הסכם ממון שלא אושר כדון עדיין לא זכתה לתשובה חד משמעית בפסיקה והדבר תלוי בנסיבות כל מקרה לגופו.

[...]

93. לחילופין ואפילו לא ניתן היה לראות בהסכם הממון כהסכם מחייב לפי הוראות סעיף 2 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, סבור אני כי ניתן לאכפו מכוח הוראות סעיף 5(א)(3) לחוק יחסי ממון בין בני זוג הקובע כדלקמן:

"עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט:

"נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששווים לא יאוזן ביניהם."

94. בהקשר זה קבעה כב' השופטת א. חיות בבג"ץ 10605/02 גמליאל נ' בית-הדין הרבני הגדול, פ"ד נח (2) 529, כדלהלן:

"במקרה שלפנינו אין בין בני-הזוג הסכם ממון, כמשמעותו בחוק יחסי ממון, ועל-כן חל על יחסי הממון שביניהם הסדר איזון המשאבים המפורט בפרק השני לחוק. במסגרת הסדר זה יש להביא בחשבון את

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההסכם הכתוב בין הצדדים, שממנו עולה כוונתם שלא לאזן ביניהם את שווי הדירה במקרה של פקיעת הנישואין על-אף רישום הדירה על שם שני הצדדים, שנעשה לצורכי משכנתה. הסכמה זו תואמת את הוראת סעיף 5(א)(3) סיפא לחוק יחסי ממון, ועל-מנת שתקום די בהסכם "סתם", ובלבד שיהא בכתב, ואין צורך באישורם של בית-המשפט או של בית-הדין המוסמך [...] סוף דבר - ההסכם שנקשר בין בני-הזוג במקרה שלפנינו, הגם שאינו עולה כדי "הסכם ממון", כהגדרתו בחוק יחסי ממון, הרי הוא בר-תוקף במסגרת הסדר המשאבים בין הצדדים, לפי סעיף 5(א)(3) לחוק, וניתן לאוכפו על האישה ככל שהוא נוגע לדירה" (ס' 6-7 לפסה"ד ועוד ראו בהקשר זה פסק דינה של כב' השופטת שטופמן **בע"מ (ת"א) 1198/04** ו.ש. נ' ו.ש. (פורסם במאגרים, [פורסם בנבו], 11/8/2005); **בש"א (ראשל"צ) 39730/04** ד. נ' ד. (פורסם במאגרים, [פורסם בנבו], 20/11/2007); **תמ"ש (י-ם) 21520-08-10** א.ח. נ' ס. ח (23/08/2011, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]).

95. הלכה זו הוחלה גם על הסכם בכתב לאיזון משאבים בין בני זוג, לא רק בעת גירושיהם, אלא גם בעקבות פטירת בן הזוג (**עמ"ש (ב"ש) 28507-10-10** א.צ. נ' א.מ. (11/09/2011, פורסם במאגרים [פורסם בנבו])).

96. מכוח הוראת חיקוק זו בשילוב ההסכם ניתן לקבוע, כי הצדדים הסכימו על כך שזכויות המנוח במשק החקלאי לא יאוזנו ביניהם.

97. אם נבקש לסכם סוגיית הסכם הממון, נאמר כך: הסכם הממון בין הצדדים לא אושר בידי ערכאה שיפוטית, אך מדובר בהסכם ששני הצדדים חתמו עליו מתוך ידיעה ברורה את הוראותיו והסכמה להן. אף אחד מהצדדים לא עתר לערכאה שיפוטית מעולם כדי להביא לביטול ההסכם. ההסכם אפשר קיום חיי שיתוף כלכלי בין הצדדים, אך קבע כי במקרה של פרידה, כל צד יישאר עם הנכסים שצבר קודם הנישואין (קרי לגב' ר.א. לא מגיעות זכויות מהנחלה). הצדדים התנהלו על פי ההסכם במונח זה שבשנת 2006 עזבה הגב' ר.א. את הבית והמשק ולא שבה. היא מעולם לא תבעה לקבל הזכויות במשק (עד להליך הנוכחי). היא העידה, כי המנוח סירב לבטל ההסכם במהלך הנישואין וידעה כי לאור ההסכם, אין מגיעות לה זכויות במשק. הגב' ר.א. מנועה איפוא מלעתור לקבל הזכויות במשק בניגוד להסכם הממון, הגם שזה לא אושר. אף אם אין מדובר בהסכם ממון בשל אי אישורו בידי בית המשפט/נוטריון, ניתן לראות בו כהסכם איזון משאבים לפי סעיף 5(א)(3) לחוק יחסי ממון בין בני זוג ולאוכפו. ככזה הוא אינו דרוש אישור שיפוטי. ודוק, גם אם היינו פוסלים ההסכם מדעיקרו, הרי עדיין מכוח הוראת סעיף 5(א)(1) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג – 1973, אין בנישואין כדי להקים לגב' ר.א. זכויות במשק חקלאי שהזכויות בו נרכשו/נצברו/נתקבלו אצל המנוח מספר עשורים קודם הקשר.

כך שלשיטתו, יש תוקף בנידון דנן להסכם הממון אף שלא אושר, מחמת כמה סיבות, וכל שכן כשהצדדים נהגו לפיו, כפי שארע בנידון דנן, וכפי שיפורט להלן.

ונצטט אף מתוך החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים (עמ"ש 40275-10-17 ואח' נ' י'):

37. בשורה של פסקי דין נקבע כי הסכם ממון אשר לא קיבל את אישור הערכאה המוסמכת, הינו חסר תוקף (**ע"א 169/83** יונה (שרעבי) שי נ' ששון (שרעבי) שי, ל"ט (3) 776 [פורסם בנבו] (28.10.1985)).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אלא שעם השנים הובעה עמדה אחרת לפיה גם הסכם שלא אושר עשוי להיחשב כתקף (בע"מ 4547/06 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] (11.6.2006)), אך זאת רק כאשר עיקרון תום הלב וטעמי מניעות מחייבים זאת. כך למשל, מקום בו ערכו בני הזוג הסכם ממון שלא אושר, אך מאז חתימתו הם נהגו בהתאם לכללים הכתובים בו.

כן ראו מתוך פס"ד בית המשפט לעניי משפחת בקריות (השופט סילמן ניצן) תמ"ש-14206-06-09 המביא מקורות משפטיים רבים להוכיח כי יש תוקף להסכם ממון שלא התבקש ביטולו לאחר שנים, וכך רשם תחת הכותרת "תוקפו של הסכם גירושין אשר לא אושר":

21. באמצע שנת 1985 ניתן פסק דין בפני כב' בית המשפט העליון, בע"א 151/85 רודן נ' רודן, פ"ד לט (3) 186; באמרת אגב התמודד כב' בית המשפט העליון עם טענה שנסתרה עוד בערכאות קמא, בדבר היעדר תוקף הסכם, בגין אי אישורו על פי חוק יחסי ממון; כב' בית המשפט העליון קובע, כי יש וטענה כנגד תוקף הסכם הטעון אישור מכוח חוק יחסי ממון תושק, ובעל הדין הטוען יהיה מנוע מהעלותה, בשל היותה מנוגדת לעקרונות בסיס של השיטה - עקרונות תום לב והגינות בשימוש בזכות משפטית. שם - העלאת טענה בחלוף שנים מאז נחתם ההסכם, לאחר ביצועו הלכה למעשה, ע"י שני הצדדים, הצדיקה ההשתק.

22. כדרכן של הלכות משפטיות - פתח אשר במקורו חוד של מחט, סופו שירחב כרוחבו של היכל.

23. היטיב לתאר את המציאות המשפטית, כב' בית המשפט המחוזי בה"פ (מר) 2623-10-08, כדלקמן:

"לגופה של הטענה - השאלה האם יש מקום להכיר בתוקפו של הסכם ממון שלא אושר ע"י הערכאה המוסמכת טרם הוכרעה בפסיקה. הכלל הוא, כי אישור המוענק ע"י בימ"ש להסכם ממון מהווה תנאי לתקפותו (ע"א 169/83 שי (שרעבי) נ' שי (שרעבי), פ"ד לט (3) 776). יחד עם זאת, כחריג לכלל, יש הרואים באישור בית משפט רובד נוסף להסכם שערכו בני זוג, ולפיהם, גם הסכם ממון שלא אושר ע"י בימ"ש, עשוי להיחשב להסכם תקף עפ"י דיני החוזים (ר' ע"א 486/87 אבידור נ' אבידור, פ"ד מב(3) 499), מכח סעיף 5(א)(3) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973 (בג"צ 10605/02 גמליאל נ' בית הדין הרבני הגדול ואח', [פורסם בנבו] תק-על 2003(4) 1318, משיקולי מניעות (ע"א 151/85 רודן נ' רודן פ"ד לט(3) 186) או מכח דוקטרינת תום הלב וההשתק (ר' ת"א (ת"א) 8432/87 ברט נ' ברט (לא פורסם), [פורסם בנבו] עמ' 557/00 אהרונסון נ' אהרונסון [פורסם בנבו] תק-מח 2001(1) 4327), והכל - כאשר מאז חתימת הצדדים על ההסכם התנהגו על פי המוסכם ביניהם."

24. השאלה בסופו של יום הנה שאלה בעובדה. האם ניתן לראות את הצדדים ככאלו אשר סברו שגם ללא אישור ההסכם ראוי ונכון להתקיים לפי הוראותיו; האם הצדדים הסתמכו על ההסכם וביצעו חלק מהותי מהוראותיו; האם הועברו וחולקו נכסים מכוח ההסכם; מהו הזמן שחלף מאז כריתת ההסכם; מהן הסיבות לאי אישור ההסכם ועוד.

25. במאזן השיקולים הכולל, שאלת השאלות הנה האם העלאת הטענה בדבר חוסר תוקפו של ההסכם יוצרת תחושה קשה של חוסר תום לב, וחוסר נוחות, המצדיקים חריגה מהוראות החוק, שמא מדובר בצד תמים אשר סבר כי הוראות ההסכם משוללות תוקף או טרם נכנסו לתוקף. ההתרשמות הנה עובדתית, והנה תוצאה של מכלול התשובות לשאלות לעיל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

26. א. דוגמאות נוספות בפסיקה מהשנים האחרונות ניתן למצוא בין היתר בע"מ (י-ם) 557/00 אהרונסון [פורסם בנבו] מיום 20/2/01; בר"ע (י-ם) 221/04 [פורסם בנבו] מיום 29/10/04; וכן דברי כב' השופט א' גלובינסקי בתמ"ש (חיפה) 53930/97 א.ל. נ' ו.ל., [פורסם בנבו] תקדין משפחה 2000(1) 105 כדלקמן:

"הצדדים דגן החלו בביצוע התחייבויותיהם על-פי החוזה ולא המתינו לפקיעת הנישואין, ולכן צריך לקבוע שדיני החוזים הרגילים חלים על ההסכם ולא לדקדק בתחולת חוק יחסי ממון. כאמור לעיל מתחשבת ההלכה בפסיקה בהתנהגותם של הצדדים, כפי שהדבר קרה במקרה זה, לכן אני קובע שההסכם צריך לחול למרות שלא אושר כחוק".

ב. ראה גם תמ"ש (חי') 21850/06 – חברי כב' השופט ברגר, [פורסם בנבו] מיום 30/10/07; תמ"ש (י-ם) 16660/06 [פורסם בנבו] מיום 16/4/08; תמ"ש (חד') 2080/01; תמ"ש (ת"א) 16880/99 (כב' השופט שוחט); ראה גם תמ"ש (ת"א) 12654/96, מיום 23/7/06, בלשונו של כב' השופט (בדימוס) ד"ר גרמן:

"הבעל מימש, איפוא, את החלק הארי של ההסכם מבחינת היקף ערך הרכוש. ההון שהעביר הבעל לבעלותו ירד לטמיון, לטענתו בתמ"ש 12656/96, והוא תבע מן האישה השתתפות בחובות.

בנסיבות אלה, אין זה אפשרי להסב את הגלגל לאחור ולהעמיד את הצדדים במעמד הרכושי כפי שהיה עובר לחתימת ההסכם, אפילו סברתי שיש באפשרות זו משום פתרון. מעשיו אלה של הבעל למימוש ההסכם בפועל, בכל הנוגע בתניה שלטובתו (סעיף 7 (1), הנ"ל), תוך שהוא מנופף בטענה שההסכם איננו תקף, וככל שמדובר בזכותה של האישה על פי ההסכם (סעיף 7 (א) הנ"ל), יש בהם התנהגות שלא בתום הלב, ברמה גבוהה ביותר.

בתי המשפט סברו שיש בעיקרון של תום לב (שהפסיקה הרחיבה אותו על כל תחומי המשפט) כדי לפרוץ את החומה הבצורה של איון הסכם ממון בין בני זוג שלא אושר על ידי בית המשפט.

הנגיחה הראשונה של איל הברזל (= עקרון תום הלב) בחומה הבצורה של איון הסכם ממון בין בני זוג שלא אושר על ידי בית המשפט, נעשתה בעניין רודן (ע"א 151/85 רודן נ' רודן, פ"ד ל"ט (3) 186, 193-194) כדברי המלומד אריאל רוזן צבי:

"באשר להסכם ממון נפתח ע"י בית המשפט העליון פתח כחודה של מחט להתגבר במקרים מסוימים על העדר הדרישות הצורניות. היה זה מקרה, שבו חתמו הצדדים על הסכם שלא עמד בדרישות הצורה. הוא לא אושר על ידי בית המשפט כמצוות חוק יחסי ממון בין בני זוג. ההסכם נחתם שנים רבות לפני כן ובוצע בחלקו הגדול. בית המשפט מנע מן הנתבע את אפשרות העלאת הטענה בדבר הפגם הצורני המהותי כהגנה נגד תביעה לאכיפת אחת ההתחייבויות, שהייתה כלולה בהסכם כזה.

בית המשפט עשה שימוש הן בדוקטרינת ההשתק והן בסעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי), המטיל חובה להשתמש בזכות בתום לב. הזכות, מושא ההתייחסות, היא טענת אי תקפותו של הסכם על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג. המקרה הוא חריג, אך האמצעים המשפטיים, אשר הופעלו במקרה זה, ניתנים לאיון במקרים אחרים, פחות חריגים. הכל תלוי במדיניות שיפוטית שבית המשפט יאמץ.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

(אריאל רוזן צבי, דיני המשפחה בישראל בין קודש לחול, עמ' 368)

[...]

אכן, ראוי שהחומה שהקים סעיף 2 (א) לחוק תישאר איתנה ובצורה אך "אבנים שחקו מים" (איוב, י"ד, י"ט) ובמקרים חריגים, כבמקרה דנן, כשאחד הצדדים מממש את החלק הארי של ההסכם, תוך התנהגות חדה, מובהקת וברורה שלא בתום לב, כאשר לא ניתן להחזיר את הכסף ואת הגלגל אחורנית, ראוי ליתן תוקף מחייב להסכם גם כשלא אושר כאמור בסעיף 2 (א) לחוק. "

ג. ראה במיוחד נסיבות תמ"ש (י-ם) 19322/99 [פורסם בנבון] מיום 30/5/07, כב' ס. הנשיא מימון, הדומה למקרה בפנינו; ראה תמ"ש (ב"ש) 3890/09 מיום 23/4/2011.

ד. ראה גם מאמרו של פרופ' ליפשיץ, הסדרת החוזה הזוגי מתווה ראשוני, שנתון הקריה האקדמית, כרך 4, עמ' 315. ראה גם מנגד - במקרה דומה - ת.א. 5515/91 מיום 25/3/93.

ה. סופו של דבר, אותו "חוד של מחט", הוכר כשאלה משפטית לגיטימית, אף ע"י כב' ביהמ"ש העליון בפסה"ד שניתן לאחרונה, במסגרת בע"מ 7734/08 מיום 27/4/10. כב' ביהמ"ש העליון קובע כי לא יתערב בקביעה עובדתית, כי צדדים פעלו על פי הסכם ממון שנחתם, אך לא אושר. ראה גם בע"מ 9126/05; בע"מ 4547/06; בע"מ 8769/08 ועוד.

והעולה מכל האמור בפסיקה המשפטית, כי יש תוקף להסכם ממון, אף שלא אושר, ככל והצדדים נהגו לפיו, וכל שכן כשנהגו כך שנים רבות.

מן הכלל אל הפרט

ובכן, בנידון דנן הצדדים לא בקשו לבטל את ההסכם עד היום אף שסברו שהוא בתוקף, כמוכח לעיל, וכן נהגו לפיו במשך השנים כפי שיובהר להלן.

ונבהיר. הסכם הממון שבין הצדדים נחתם כבר ביום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004), לפני כ-17 שנה, ומאז הצדדים נוהגים בהפרדה רכושית בהתאם לאמור בהסכם. ההסכם מדבר על הפרדת הדירות של שני הצדדים, וכן הפרדת תמורת הדירות וכן הפרדת תמורת נכס שנרכש מדמי הנכס המקורי, כולל הפרדת הכספים והזכויות הכספיות, כולל העובדה שהזכויות במעבדת השיניים של הבעל יהיו שלו (סעיף 5 ב), כולל העובדה שהמשכנתא על הדירה של האישה תשולם על ידה (סעיף 12), וההפרדה הרכושית הנ"ל בוצעה על ידי הצדדים במהלך שנות הנישואין.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לתביעת התובע לפירוק השיתוף בבית הרשום על שמו בנ':

מגיב בא כוח הנתבעת:

הוא נרכש שנתיים לאחר הנישואין. האיש בחר לרשום את הנכס על שמו. הנכס בתל אביב נרכש שנים לאחר שהיו נשואים, ונמכר, 1.4 מיליון הלך לחוב האם, וכן האישה נטלה משכנתא. והעבירו כספים לאימו של התובע. המסעדה הייתה על שם האישה. כל ענין הרישום נעשה משיקולי מס, לאיש מעבדת שיניים ונכסים. גם הדירה בפ', הם גרו בה, כל דמי השכירות נלקחו על ידי הבעל, ושולמו למטרות שהוא בחר.

כך שמודה בא כוח הנתבעת כי מעבדת השיניים של הבעל, היא שלו. כמוכן, זאת על פי סעיף 5 ב' להסכם הממון שבין הצדדים מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004) בו נרשם כך:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והואיל והצדדים עומדים להינשא, והם חפצים להסדיר את יחסי הממון שביניהם, בטרם נישואיהם בהתאם לאמור בהסכם זה.

[...]

5. מוסכם בזאת כי הנכסים ו/או הזכויות של [י'] המפורטים להלן לא יאוזנו בין הצדדים ויהיו בבעלות ובחזקת [י'] בלבד ול[פ'] לא יהא חלקים בהם.

[...]

כל הזכויות של [י'] במעבדת השיניים שבבעלותו לרבות מניות בחברה, דיבידנדים, דמי ניהול, שכר ו/או כל כספים אחרים שישולמו ל[י'] ע"י החברה, ו/או בקשר אליה.

כך שטענת בא כוח הנתבעת כי מעבדת השיניים שייכת לבעל, תואמת להסכם הממון שביניהם, וכך הם נהגו כל השנים, ולכן לא ביקשה האישה כל השנים לקבל חלק במעבדה שלו.

בנוסף, המגרש בנ' נרכש על ידי התובע במועד קרוב יחסית למועד הנישואין והסכם הממון. טענות הנתבעת כי כל עניין הרישום נעשה משיקולי מס, לא הוכחו, ואין להם בסיס. מסתבר יותר כי הרישום נעשה על שמו של התובע, מכוח הוראות הסכם הממון שביין הצדדים.

וכך הגדיר זאת בא כוח התובע, כפי טענותיו המוזכרות בהחלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21) באשר לטענות הנתבעת לביטול הסכם הממון:

ממשיך וטוען בא כוח הנתבע:

הטענה הזו עולה ערב הדיון האחרון, שטוען בא כוח האישה שבבוקרו של אותו יום הוא הגיש תביעה לביטול הסכם ממון, זו טענה שהומצאה, כי הם ידעו שהרכוש יחולק לפי הסכם ממון. אף בדיון האחרון, האישה הודתה שהיא חתמה על הסכם, היא טענה שהדירה היא שלה לפי ההסכם. כן טענה שהעסק של הבעל הוא שלו. כלומר, זה לא נודע לה לפני הדיון האחרון, והצדדים אף התנהגו לפי זה. אם הרכוש משותף מה שצברו, תסביר האישה מדוע הנכס בנ' נרשם על שם הבעל בלבד. האישה טענה שזה לצרכי מס, אך מה המשמעות שזה יירשם על שם הבעל בלבד? אין בכך הגיון. מספר שנים לאחר מכן נרכשה דירה נוספת, ושוב נרשמת על שם האישה. זו התנהגות לפי הסכם הממון. הם ידעו לרשום רכוש על שם האישה. כשנפתח עסק חדש, המסעדה מ', שיש לה חובות, שם כן רשומה האישה.

[...]

מוסיף בא כוח הנתבע: האישה הביאה דירה ונשארה שלה. הכול בא ממנו. הבית בנ' נרכש שנה לאחר הנישואין בשנת 2005, והם לא זכו אז בלוטו. כך הם נהגו שירשם על שמו. הלכת בית המשפט העליון מדברת על רכישת נכס לאחר הנישואין, והלכה של כוונת שיתוף. האישה ידעה שנרכש הנכס. אף טוענת שהייתה מעורבת ברכישה, כי היא הולכת לגור שם,

אך זה לא משנה באשר לזכות הקניינית בנכס, ולא ביקשה לשנות זאת עד הסכסוך משנת 2019.

ואכן, טענותיו של בא כוח התובע משקפות את המציאות בשטח, שמורה בעליל כי במשך כל השנים (לפחות כ-15 שנה עד פרוץ הסכסוך) נהגו הצדדים בהתאם להסכם הממון, ולכן את המגרש שרכש הבעל בנ' כשנה אחר הנישואין וההסכם, הוא רשם על שמו בלבד, שהרי זו ההסכמה שביין הצדדים במסגרת ההסכם!! כן דירתה של הנתבעת נשארה על שמה לפי ההסכם. כן העסק שעל שם הבעל (מעבדת שיניים) נשאר על שמו. כל זאת לפי הסכם הממון!! לעומת כל הנ"ל, העסק

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שנרכש במשותף לאחר חתימת ההסכם, המסעדה, כן נרשמה על שם שניהם, וזה גם לפי הסכם הממון (סעיף 9 להסכם, באשר לנכס שיירכש לאחר הנישואין, שיהיה שייך לשניהם בשווה). כך נהגו הצדדים בכל השנים עד לפרוץ הסכסוך !! כל טענה של הנתבעת כי היא הייתה מעורבת ברכישה כלשהי, אין בכך כדי להפקיע את בעלותו של התובע, שהרי אך טבעי שהיא תהיה מעורבת ברכישה נכס שהיא מתכננת לגור בו עם בעלה, אף שידעה שהנכס כולו שייך לבעל לפי ההסכם. אף הטענה של הנתבעת כי המגרש (או הבית, וראו להלן) בנו' נרשמו רק על שם התובע מטעמי מס בלבד, הינה טענה בעלמא, כאמור, שאין לה כל אחיזה או הוכחה במציאות (ואף לא ברור איזה מס יכל להרוויח הנתבע מכך שרשם רק על שמו, אף שהחלטה זו אינה מסתמכת בהכרח על סברה זו).

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לטענות הנתבעת לשיתוף מלא:

חוקר בא כוח התובע את הנתבעת, ואלו תשובותיה לו:

הבית ברחוב ה' נמכר בפחות ממה שאמר התובע, לא הייתי שותפה למכירת הדירה הזו, נרכשה אדמה בנו' בשנת 05, הייתי שותפה, הנכס רשום ע"ש התובע בלבד, ידעתי שהנכס נרשם על שמו, הוא אמר לי שהכול של שנינו. אמר שזה לצרכי מס על שמו. ההסכם נחתם יום לפני הנישואין, והוא לא תקף. שכחתי מההסכם. הוא היה צריך לקחת אותי לבית משפט. ברכישת המגרש שכחתי שהיה הסכם ממון. לא נזכרתי בכך עד פגישת מהו"ת בבית הדין. לא התנהלנו לפי ההסכם, והחיים היו בשיתוף.

ברם, כל טענות הנתבעת כי היא שכחה מההסכם, כי הייתה שותפה לרכישת המגרש (ככל והכוונה לשותפות כספית), שהתובע אמר לה שהנכס של שניהם ואמר שנרשם על שמו לצרכי מס, שלא התנהלו לפי ההסכם, הינן טענות בעלמא, שלא הוכחו בשום שלב.

בנוסף, כל טענותיה של הנתבעת כי היה שיתוף כלכלי בין הצדדים במהלך הנישואין (מלבד הנכסים המפורטים בהסכם), יתכן והיא אמת, אך אין לה משמעות באשר למימוש ההסכם, שהרי אף לפי סעיפים 9, 13 שבהסכם הממון, כל הרכוש שיירכש במהלך הנישואין, יהיה משותף לשניהם בחלקים שווים, ואף ינהלו משק בית משותף הכולל אפשרות לחשבון משותף; כך שאף אם אכן ניהלו חשבון בנק משותף, אין בכך כל הוכחה כי הם פעלו בניגוד להסכם הממון או שלא רצו בקיומו.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לדירתה הפרטית של הנתבעת המוזכרת בהסכם הממון מתוך חקירת הנתבעת:

חוקר בא כוח התובע את הנתבעת, ואלו תשובותיה לו:

הדירה בפ' היא שלי, זה רשום בכל הבקשות. היא שלי משנת 94. הכסף של רחוב ה' לא שלו, כי לא ידוע כמה קבלו שם ולאן הכסף הלך. כשנישאנו גרנו בפ', אם הינו ממשיכים יחד, [...] לא עלה על הפרק שיתוף שלו בדירה זו.

[...]

שואל בא כוח התובע: האם בקשת שיחתום על הסכם ממון על הבית שלך?

חרף העובדה ששאלה זו נשאלה כמה פעמים את התובעת על ידי הצד השני ובית הדין, הנתבעת בחרה שלא להשיב לגופה לשאלה האם היא בקשה שיחתום התובע על הסכם ממון על הבית שלה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך שנראה כי אף התובעת ביקשה שהדירה שלה תירשם בהסכם הממון כנכס שלה, ואף לה היה אינטרס בחתימת הסכם זה, ולכן שמרה כל השנים על ההפרדה הרכושית הרשומה בו.

משכך, יש לקבוע בוודאות כי הצדדים נהגו במשך שנים רבות (לפחות 15 שנה ויותר, עד לפרוץ הסכסוך) בהתאם להסכם הממון שהיה ביניהם; ובהתאם לפסקי הדין המצוטטים מעלה, יש לקבוע כי ההסכם בתוקפו, אף אם הוא לא אושר, ואף אם רשמו הצדדים בסופו שיאשרו אותו בפני בית המשפט אך לבסוף בחרו לנהוג לפיו אף בלא אישורו (וראו עוד האמור להלן באשר לסעיף 17 להסכם).

אין לקבל את טענות הנתבעת שהיא לא הבינה את הסכם הממון או שהייתה לחוצה לפני החתונה או בשל היותה בהריון

באשר לכך, נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בטבת תש"פ (6.1.20):

בית הדין בירר האם התנהל משא ומתן בין הצדדים, ומגיב בא כוח הנתבעת:

הייתה הידברות עם עו"ד אבירם, עלתה הצעה למצוא בורר, בקשתי שההליכים יתקיימו בבית הדין. בא כוח הבעל ייצג את האישה בהליך אחר שקשור להליך זה, הסכם ממון, לכן יתכן והוא או מי מטעמו יכולים לייצג את התובע. לא הגשתי תלונה, חשבתי שנגיע להסדר עם עו"ד אבירם, אך ההסדר שהוא הציע היה דרקוני.

כך שהנתבעת מודה שהיא התייעצה עם עו"ד בעת אישור הסכם הממון, אף שטענה בדיון ההוא שלפיכך הוא מנוע מלייצג את הצד השני.

ונזכיר אף טענותיה של הנתבעת לביטול ההסכם מתוך דבריה של הנתבעת בחקירתה, כפי המובא במסגרת החלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21):

הייתי בחודש הששי להריון, נוטריון היה בודק שלא עושים לי תרגיל. אכן החתימה על ההסכם היא חתימתי. קראתי את ההסכם טרם חתימתו. לא זוכרת היכן הייתי כשקראתי את ההסכם. היום הייתי קוראת אותו בצורה שונה, אז הייתי בת 28 בחודש ששי להריון מאוהבת עד הראש. בהסכם רשום שהוא בהסכמה חופשית, זו שאלה טובה, וקשה לי לומר למה הסכמתי. הייתי מאושרת עם בן בבטן, אם לא היינו מתגרשים, הנושא לא היה עולה מעולם. זה לא אומר שקראתי כל סעיף. זה המסמך שהוא הביא, נראה לך שחשבתי על הדברים אלו? הייתי עם בן אדם שהוא אוהב?

וכמובן שאין בסיס לביטול הסכם בטענה של "הייתי בהריון", "מאוהבת עד הראש", "הייתי מאושרת עם בן בבטן" וכד', שהרי מאורעות אלו, המשמחים כל אדם, אין בהם כדי לפגוע בכשירותו המשפטית של אדם החותם על הסכם או מבצע כל פעולה משפטית אחרת. וידועה אף הגישה ההלכתית על פי דין תורה, כי אדם לא נאמן לומר שלא הבין על מה שחתם.

בנוסף, נזכיר האמור בסעיף 16 להסכם הממון הנ"ל מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004):

16. הצדדים מאשרים כי עשו הסכם זה בהסכמה חופשית, וכי הוסבר להם והם הבינו את תוכנו ואת המשמעות המשפטית שלו לגביהם ולגבי יורשיה, והם מבקשים לאשר הסכם זה כחלק בלתי נפרד מכתובתם.

כך שהצדדים הודו אז בחתימתם כי הם הבינו את תוכנו ומשמעותו של ההסכם, ועשו אותו בהסכמה חופשית, ולא מסתבר כי אז חתמה האישה חתימה שאינה אמת.

אף אין חולק שהנתבעת קראה את ההסכם וחתמה עליו, ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ד' באדר תשפ"א (16.2.21) באשר לטענות הנתבעת בחקירתה:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

חוקר בא כוח הנתבע את התובעת, ואלו תשובותיה לו:

[...]

אכן החתימה על ההסכם היא חתימתי. קראתי את ההסכם טרם חתימתו. [...] זה לא אומר שקראתי כל סעיף.

[...]

אם קראתי מן הסתם עיינתי. לא יודעת מה הערתי על ההסכם לפני 17 שנה. אך לא אתכחש לחתימתי.

[...]

המסמך כותרתו הסכם יחסי ממון, קראתי אותו, אך אין לי העתק כי האינטרס היה שלו.

כך שהנתבעת מודה שקראה את ההסכם ועיינה בו.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ז' בטבת תשפ"א (22.12.20) באשר לתביעת התובע לפירוק השיתוף בבית הרשום על שמו בנ':

חוקר בא כוח התובע את הנתבעת, ואלו תשובותיה לו:

חתמתי על ההסכם הממון, [...] התייעצתי עם עו"ד יומיים לפני החתימה על ההסכם.

כך שאין ספק שהנתבעת הבינה את האמור בהסכם עוד טרם חתימתה עליו, ואף התייעצה עם איש מקצוע טרם חתימתה עליו.

יש לצמצם את ההחלטות לביטול הסכמים

בעניין זה, נזכיר לדוגמה אף האמור בפס"ד בית המשפט לענייני משפחה כפר סבא בתיק תמ"ש 028977/02 ותמ"ש 028978/02 באשר לכך:

ביהמ"ש אינו אמור לשמש אפוטרופוס לאנשים בגירים ולהחלטותיהם, אשר היו צריכים לשקול את שיקוליהם ולבדוק את יכולותיהם הכלכליות טרם כניסתם להתחייבות. ביהמ"ש לא ישחררם מהתחייבות לא כדאית בדיעבד, שהרי טעות בכדאיות עסקה אינה עילה לביטול הסכם. שאם לא כן, ייטען שבית משפט נקט בגישה פטרנליסטית. משקיבלה האישה החלטה לחתום על ההסכם ומשהתרשמתי כי התובעת חתמה על ההסכם מרצונה החופשי, יש לכבד הסכם זה.

מדיניות שיפוטית ראויה תומכת בכיבוד הסכמים שנערכו בין צדדים, על אחת כמה וכמה שנערכו בכתב וביתר שאת משאשרו וקיבלו תוקף של פסק דין ע"י בית משפט לאחר שבית משפט השתכנע בהבנתם, הסכמתם ורצונם של הצדדים. אם לא נלך בדרך זו, תיגרם בוקה ומבולקה ואנדרלמוסיה. היציבות המשפטית תיפגם, צדדים שעורכים הסכמים ומשיגים הישגים לא יוכלו להיות בטוחים שההישגים יעמדו בעינם: לא יוכלו להתנהל על פי ההסכם.

הבקשה לביטול ההסכם הוגשה כארבע שנים לאחר השגת ההסכם. במהלך שנים אלה לא פעלה לביטול ההסכם, רק משהגט היה בכיסה, כמו גם הכספים שקיבלה במסגרת ההסכם: הגישה התביעה לביטולו. לא החזירה הכספים שקיבלה עובר להסכם עד היום ולא גילתה הכספים שצברה במהלך הנישואין ונשארו בכיסה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כל התנהלותה של התובעת חסרת תום לב מעיקרה.

כך שהאמירה כי "מדיניות שיפוטית ראויה תומכת בכיבוד הסכמים שנערכו בין צדדים, על אחת כמה וכמה שנערכו בכתב, וביתר שאת משאושרו וקיבלו תוקף של פסק דין" בהחלט תומכת בגישה, כי יש לתת משקל רב לכל הסכם חתום, אף אם לא אושר בפני ערכאה שיפוטית, וכל שכן כשהצדדים סברו שהוא בתוקף, לפחות כל זמן שהיה כדאי להם לסבור כן, כפי שארע בנידון דנן.

אף בנידון דנן נוכל לקבוע כנ"ל, כי התנהלותה של הנתבעת היא חסרת תום לב מעיקרה. הנתבעת לא פנתה לבית הדין או לבית המשפט לביטול ההסכם במהלך כ-17 שנה מעת כריתתו, ואף לא בתחילת ההליך הנדון לגירושין וחלוקת רכוש, אף שסברה עד עתה שהוא בתוקפו. ועתה, כשהגיעה עת חלוקת הרכוש בגין הגירושין, ורק באמצעו, "נזכרה" לפתע לטעון כי ההסכם אינו בתוקפו. כמובן שהדבר נוגד את האינטרס הציבורי, המצדיק יציבות באשר לתוקפם של הסכמים חתומים.

התייחסות לסעיף 17 להסכם הממון

באשר לאמור בסעיף 17 יבהיר בית הדין כי אינו מתעלם מהאמור בסעיף 17 להסכם הגירושין, בו נכתב כי הצדדים יפנו לבית המשפט למשפחה על מנת לאשר את ההסכם, ובפועל הצדדים לא עשו זאת; אך בהתאם לאמור לעיל, הצדדים סברו שההסכם אושר ע"י נוטריון, נהגו לפי הוראות ההסכם כ-15 שנה, ועד לאחרונה לא ביקשו את ביטולו, כולל בתחילת ההליך לפירוק השיתוף. רק "ברגע האחרון", יום לפני דיון ההוכחות בפירוק השיתוף, ולאחר הגירושין, החליטה הנתבעת לנסות את מזלה ולתבוע את ביטולו של ההסכם. כך שגילו הצדדים דעתם שהם חפצים בו ושהם סבורים שהוא בר תוקף עד להגשת התביעה; ובהתאם לפסיקה האמורה, די בכך כדי לקבוע כי ההסכם החתום, מחייב אותם. כך שאף אם רשמו שיאשרו אותו בבית המשפט, והחליטו שלא לנהוג כך לבסוף, אין זה פוגע בכלל האמור לעיל; וכאמור, כל טענה כיום לאי תוקפו של ההסכם, הינה שלא בתום לב.

ונוסיף הערה לקראת סיום באשר לכך ובאשר פסק דין זה:

הצדדים רוצים, ואף כך נרשם בהסכם שביניהם, לחלוק את הרכוש לפי חוק יחסי ממון (לפי דין תורה, אין בכלל דיון, שהרי הנכסים שייכים למי שהם רשומים על שמו אף ללא הסכם ממון), וכך נהג בית הדין, כאשר הפסיקה כאן היא אף לאור הפסיקה המשפטית המקובלת, שהיא הפרשנות המקובלת לחוק. אך גם על פי דין תורה, האמור בסעיף 17 להסכם כי "הצדדים יפנו לבית המשפט למשפחה על מנת לאשר הסכם זה כהסכם ממון" אינו תנאי מתלה לחלות ההסכם, ולא נרשם כי ההסכם מותנה כך וכד' או שההסכם יחול "בתנאי שהצדדים יפנו לבית המשפט וכו'"; והמשמעות של הסעיף היא שלתוספת חיזוק הם כך יפעלו, ורצוי היה להם שכך הם ינהגו לכתחילה, אך לא שההסכם לא יחול אם לא יאשרו אותו בבית המשפט, והראיה שאף הצדדים כך הבינו – שהרי נהגו לפי ההסכם כל השנים אף שלא אישרוהו בבית המשפט. (וראו ש"ע חו"מ סימן סא סעיף טז, שאף בתנאי מפורש, הולכים אחר כוונת כותבי השטר, ופה הוכיחו הצדדים את כוונתם האמיתית שבשטר, בהתנהגותם בהתאם להוראות ההסכם במשך כל השנים).

בעלות הנתבעת על הבית בנ', להבדיל מהמגרש

לסיום פסק הדין נבהיר ונעיר. בל נשכח כי לכאורה, המגרש והבית שעליו בנ', אינם יחידה משפטית אחת – שהרי המגרש, שנרכש מדמי הדירה ברחוב ה', הוא שייך לתובע מכוח סעיף 5 ג

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וסעיפים 7 א-ב להסכם הממון. ואולם, הבית שעל גביו, לכאורה דינו כנכס שנרכש בחיי הנישואין השייך לסעיף 9 להסכם הממון.

לעיל התבאר כי הסכם הממון שבית הצדדים הוא בתוקפו. ונזכיר האמור בסעיף 7 ב להסכם:

"במידה ובמקום הנכס שנמכר נרכשו נכס ו/או נכסים אחרים, יהיו אף נכס או נכסים אלו, נכסים שאין לאזן שווים, והם לא יכללו בהסדר איזון המשאבים. ואולם, היה ולצורך רכישת הנכסים החלופיים הוסיפו הצדדים לתמורת הנכסים סכום כסף שמקורו ברכושם המשותף, יהיו רק החלקים בנכסים החלופיים אשר נרכשו בכספי תמורת הנכסים, נכסים שאין לאזן שווים".

ובסעיף 9 להסכם נרשם:

"הרכוש שיירכש ע"י הצדדים במהלך חיי הנישואין (למעט הנכסים שאין לאזן את שווים כמפורט לעיל)... יהיה שייך לשניהם בחלקים שווים".

הלכך, אף אם הנתבעת השתתפה בתשלומים כאלו ואחרים לבניית הבית בנ', כגון כתשלום משכנתא, ארנונה וכד', יש לבחון האם יש בכך כדי להקנות לה חלק יחסי בבית בנ' (להבדיל מהמגרש), מכוח ההלכות המקובלות ומכוח לשון ההסכם (כגון מחמת שלא רשמו אותו ע"ש שניהם אף שאת המסעדה כן רשמו ע"ש שניהם, הבית נבנה על גבי קרקע השייכת לתובע לפי הסכם הממון והיא המסד לבית, ואף לפי סעיף 7 ב הנ"ל להסכם).

אף אם נפסק שאין לנתבעת חלק בבית עצמו בנ' (להבדיל מהמגרש השייך בכל מקרה לתובע), עדיין יש לבחון זכאותה להשבת החזורים בתמורה לכך שמימנה את הנכס של התובע.

בסוגיה ספציפית זו באשר לחלוקת הבית שנבנה על המגרש בנ' (להבדיל משאר ההכרעות שבפסק דין זה), נבקש השלמת טיעונים בכתב מאת שני הצדדים בתוך 15 יום, שלא יעלו על 4 עמודים לכל היותר, ובית הדין יוציא פסק דין משלים באשר לבית עצמו בנ' (להבדיל מהמגרש עליו בנוי הבית השייך כולו לתובע כאמור). יתכן ויהיה צורך למנות שמאי שיעריך את המגרש בנפרד (השייך לתובע), ואת הבית הבנוי עליו בנפרד.

ברם, חרף כל האמור, ניתן כבר עתה לקבוע שיש להיעתר למבוקש לפינוי הנתבעת מהבית בנ' הרשום ע"ש התובע, ונבאר.

ע"פ החוק והפסיקה, אין בעלות לבית במנותק מבעלות הקרקע. ראו חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969:

המחובר לקרקע

12. הבעלות בקרקע חלה גם על הבנוי והנטוע עליה ועל כל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה, ואין נפקא מינה אם המחוברים נבנו, ניטעו או חוברו בידי בעל המקרקעין או בידי אדם אחר.

היקף העסקה במקרקעין

13. עסקה במקרקעין חלה על הקרקע יחד עם כל המנוי בסעיפים 11 ו-12, ואין תוקף לעסקה בחלק מסויים במקרקעין, והכל כשאין בחוק הוראה אחרת.

כן ראו ע"א 294/82 קפמן-אסרף מהנדסים קבלנים בע"מ נ' אברהם לרמן, לט(2) 457 (1985):

אין גם מקום להנחה, כאילו כל המגרש יעבור לבעלות הקבלן ורק חלק מן הדירות עבר לבעלותו: אין בעלות נפרדת בין מקרקעין לבין המבנים שעליהם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כך שאף אם תזכה הנתבעת בחלק מדמי הבית הבנוי על גבי הקרקע של התובע, עדיין זהו רק שווי כספי, אך אין לה חלק בגוף הבית או בעלות בו.

האם די בכך כדי להורות על פינוי הנתבעת מהנכס?

לכאורה התשובה לכך חיובית, שהרי אף אם ייפסק שמגיע לה חלק יחסי מדמי הבית, עדיין זה רק חיוב כספי ולא מדין בעלות, וממילא אין סיבה שהיא תמשיך לגור בבית שאינו שלה (שהרי כבר הכרענו לעיל שהמגרש שייך לבעל).

דהיינו, עקרונית, מאחר ואין לנתבעת זכויות בעלות בבית, ניתן להורות על פינויה (וראו בפסה"ד תיק 842067/5 במקרה דומה בו בית הדין הגדול הורה על פינוי איש מהבית).

יחד עם זאת, מאחר ויתכן והאישה זכאית לקבל כספים בגין חלקה בשווי הבית, יתכן ויש מקום לעכב את הפינוי עד שתקבל את הכספים המגיעים לה. הדבר תלוי בנסיבות המקרה וביכולתה הכלכלית של האישה. וראו פסק דין ע"מ (מחוזי חיפה) 330/05 פלוני נ' אלמונית (נבו) (28.05.2006), שם התגוררה האישה בדירה בבעלות האיש ומשפחתו:

האישה מתגוררת בדירת המגורים לפי רשות אשר ניתנה לה מאת המערערים, בעלי הדירה. המערערים ביטלו רשות זו ועותרים לסילוק ידה של האישה ותשלום דמי שימוש מיום ביטול הרשות ועד ליום פינוי האישה מהדירה. בית המשפט קמא קבע כי המערערים אכן רשאים לבטל את הרשות, אך התנה את ביטול הרשות בתשלום פיצוי לאישה בגין השבחת שווי דירת המגורים. כן, נקבע כי עד לביצוע התשלום רשאית האישה להמשיך ולהתגורר בדירת המגורים ללא תמורה. המערערים טוענים כי יש לנתק את הקשר בין חובתם לשלם פיצוי בגין השבחת דירת המגורים, לבין סילוק ידה של האישה מהדירה וחובתה לשלם דמי שימוש בגין התקופה בה היא מתגוררת בדירה ללא רשותם.

16. אין בידי לקבל טענה זו. ככלל, "הגם שרשות חנם ניתנת לביטול בכל עת, יש והביטול אינו תופס אלא אחרי מתן הודעה סבירה בהתחשב עם הנסיבות המיוחדות של המקרה" (ע"א 657/71 יקותיאל נ' שר האוצר פ"ד כו (2), 564, 568 (1972)) ולפיכך, מקבל הרישיון אינו הופך למסיג גבול מייד עם ביטול הרישיון באופן פורמאלי (ע"א 463/79 ג'בראן לעיל).

17. יתרה מכך, השאלה אם להורות על פינוי של בר רשות קודם לפיצויו בפועל, אם לאו, נתונה לשיקול דעת בית המשפט בהתאם לנסיבות העובדתיות של כל מקרה ומקרה. (ראה דנ"א 10416/02 כדורי נ' רשות הנמלים והרכבות טרם פורסם 13.8.2003). נקבע כי מקום בו מקבל הרשות השביח את הנכס בהרשאה והסכמה מפורשת מלכתחילה, מאת בעל הנכס, אזי יש מקום להתנות את סילוק היד בתשלום פיצוי.

"בית המשפט יצווה על סילוק ידו של המשיב מהדירה, וזה יותנה בכך, כי המערער ישלם למשיב את סכום הפיצוי כפי שייקבע (ע"א 463/79 לעיל, 413).

וכן:

"נראה לי כי יש להתנות את ביטול הרישיון ואת פינוי המשיב מהחלקה בפיצוי הולם עבור ההשקעות שהשקיע בחלקה ועבור הוצאותיו בגין חיסול עסקו המתנהל בחלקה מזה שנים רבות" (רע"א 2701/95 כנען נ' עבד אלטיף פ"ד נג (3), 151, 169).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במקרה זה, נוכח משך שנות הנישואין הארוכות בהן התגוררו הצדדים בדירת המגורים עם בנותיהן, השקעת משאביהם הכלכליים בהשבחת הדירה, והיעדר יכולת כלכלית ממשית המאפשרת לאישה לשכור לעצמה דירה אחרת, אני סבורה כי צדק בית משפט קמא עת דחה את מועד פינוי האישה עד לאחר שתקבל את הפיצוי בגין שווי ההשבחה.

כך שעל התובע להוכיח לפחות כי ברשותו בטוחות למימוש פסק הדין, ככל וייפסק כי לנתבעת ישנה זכות כספית על חצי בית.

מסקנה

לאור כל האמור, בית הדין קובע כי הסכם הממון שבין הצדדים מיום ג' בשבט תשס"ד (26.1.2004) הוא בתוקפו, אף שלא אושר על ידי הצדדים בבית המשפט בבית הדין או בפני נוטריון.

עוד יש לקבוע כי אף אם ההסכם לא היה בתוקפו, עדיין אין מקום לטענה לכוונת שיתוף ספציפי בנכס הרשום על שם אחד מהם (והשייך לו ע"פ סעיף 5 לחוק יחסי ממון), זאת לאור הסכם הממון שערכו, וכפי המבואר לעיל.

לאור הקביעה דלעיל כי ההסכם בתוקפו, אזי אין מקום לתביעה לאיזון זכויות כספיות ופנסיוניות, לאור האמור בסעיפים 5, 6 להסכם הממון, כי הזכויות הכספיות שבין הצדדים לא יאוזנו.

בסוגיה ספציפית זו באשר לחלוקת הבית שנבנה על המגרש בנ' (להבדיל משאר ההכרעות שבפסק דין זה), נבקש השלמת טיעונים בכתב מאת שני הצדדים בתוך 15 יום, שלא יעלו על 4 עמודים לכל היותר, ובית הדין יוציא פסק דין משלים באשר לבית עצמו בנ' (להבדיל מהמגרש עליו בנוי הבית השייך כולו לתובע כאמור). יתכן ויהיה צורך למנות שמאי שיעריך את המגרש בנפרד (השייך לתובע), ואת הבית הבנוי עליו בנפרד.

לאחר ההכרעה המשלימה, בית הדין אף יוציא הכרעתו בתביעת התובע כי הנתבעת תפנה את הבית בנ' הרשום על שמו בלבד. ברם, ראו אף האמור בגוף פסק הדין באשר לכך.

לאחר ההכרעה המשלימה, ולאור האמור וכתביעת התובע (וראו לדוגמה החלטת בית הדין מיום ג' בתשרי תשפ"א (21.9.20)), בית הדין אף יכריע בשאלה האם הנתבעת חייבת לשלם לתובע דמי שימוש על שימושה בביתו, כמקובל בפסיקה, מיום הגירושין ואילך ועד היום שתפנה את הדירה בפועל.

לאחר לבטים, לא ייפסקו הוצאות משפט לטובת התובע בגין הבקשה של הנתבעת לביטול הסכם הממון, אף משום שיתכן ולאור הפסיקה לתשלום דמי שימוש לטובתו של התובע, לא יצא הוא נפסד מהתמשכות ההליך בגין התביעה לביטול ההסכם, ואף לאור כל האמור לעיל בהרחבה.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ה באייר התשפ"א (07/05/2021).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה